

Clavin praef. §. An qu. 20. vers. in hac autem materia.

12. Contra vero, id est de jure communi, penas esse indistincte applicandas locis pijs, scripserunt idem Hostiens. in cap. Irrefragabili, num. 2. r. vers. Caveat tamen, supra eodem, ubi dicit cavendum esse prelati ecclesiasticis, ut penas pecuniaras in pios usus convertant, nec sibi imburfent, quia tunc vehementer presumuntur id facere non ad correctionem, sed ad quantum. Gemin. in cap. Si Canonico, §. Licet autem in 4. notab. de offic. Ordin. lib. 6. Dec. in rubr. de iudicij in secunda lectura, num. 66. Covarr. lib. 2. var. resolut. c. 9. nu. 1. ubi ait esse quidem communem opinionem, ecclesiam, & prelatum diocesani finem habere non tamen id esse temere permitendum ad explendam avaritiam Episcoporum, sed ut ea, quae eorum fisco fuerunt delata, in usus pios erogentur.

Pro quibus videtur textus in cap. Presbyteri, de penis, ubi compositionem presbyteri interfecti jubet pontifex pro dimidia parte in ecclesia utilitatem, pro altera in elemosynam erogari: atque ita ibi notat gloss. in verb. Viribus, & post alios Petr. de Anchar. in 3. not. Quod multo magis procedit hoc casu, in quo Archiepiscopus potest alia ratione providere officialibus suis, nempe ex redditibus admodum pinguis mensurae Archiepiscopalis, prout tenetur de jure, arg. cap. Cum ab omni, de vita, & honest. Cleric. & scripti latius in dict. c. Presbyteri, a num. 24. de penis.

14. Porro idem Anchar. in dict. c. Presbyteri, nu. 4. sic distinguit. Aut jus accusationem inducit, & pena fisco applicatur, aut inducit actionem, & applicatur parti. Aut simpliciter loquitur, & censetur actionem inducere, & sequitur Sylvest. in Summa in verb. pena, num. 26. Quae tamen distinctio procedit de jure civili, non autem de jure Canonico, ut declarat Dec. in rubr. de iudicij, d. 66. in 3. lectur.

17. Ceterum in hac opinione discrepantia admittunt omnes, posse episcopum, si verbis, & evidenter indigeat, in proprias necessitates hujusmodi penas a jure, vel constitutionibus praesinitas expendere, Hostiens. in c. Irrefragabili, nu. 2. r. vers. Caveat tamen, ibi, nisi forsitan egeret, supra eod. quem ibi sequuntur Joan. Andr. num. 18. vers. Dicit hic Hostiens. Jo. de Anat. num. 14. Abb. in §. Ceterum, nu. 1. & Felin. ibid. num. 9. vers. Limita dupliciter, ubi dicit ita ibi omnes tenere, & hic notant Hostiens. num. 5. vers. Et idem dicit de Episcopo, si egeret, Joan. Andr. num. 7. vers. Item si egerat. Butr. num. 8. post medium, vers. Vel in suam utilitatem, Anchar. num. 2. vers. Non obstat, Praeposit. post Gemin. in cap. Quoniam, sub num. 8. vers. Dicit tamen Hostiens. 18. distinctio, Diaz in praef. criminal. Canonice, c. 13. circa med. Covarr. var. resolut. lib. 2. cap. 9. vers. Quintum, Joan. Lap. in rubr. de donat. inter virum, & uxorem, §. 19. col. ultim. Jul. Clar. in praef. §. fin. quesi. 8. vers. in hac autem materia. Sic etiam obligatus ad elemosynam nomine alterius potest eam facere sibi ipsi, si sit in necessitate evidenti, ut docet Divus Thomas in 4. sentent. distinctio. 8. quesi. 2. artic. 6. & in 2. quesi. 18. §. artic. 7. ad fin. Abb. conf. 34. Attingam, in fin. lib. 1. & alia Felin. relati in dict. §. Ceterum, sub num. 9. vers. Limita dupliciter,

sicut potest eam applicare suis consanguineis, si indigeant, ut notat Imol. in c. 1. nu. 2. & 6. de cohabit. Clericor. & mulier. Et hanc sententiam probavit sacra Congregatio Concilij, quae saepius censuit episcopum, si indigeat, posse pro se retinere eas tamen penas pecuniaras, quae a sacris Canonibus, vel Synodalibus statutis praedictis ad certam quantitatem fuerint praefinitae: eas autem, quae vel ab ejus arbitrio, vel per sententiam nullam praecedente Canonum, vel statutorum Synodalium determinatione imponuntur, nequaquam alijs, quam pijs locis, vel vltibus applicate posse: verum penas Clericorum non redemptum, item concubinariorum, ac multas pecuniaras semper pijs locis esse applicandas, quemadmodum Tridentini Concilij decretis salubriter cautum est. Licet postea sacra Congregatio, existimavit episcopos pauperes consultus facturos, si pro hujusmodi applicationibus sibi, vel suis officialibus faciendis, ad Sedem Apostolicam recurrant, ut dixi in c. Presbyteri, num. 22. de penis.

19. Ex his patet non licere Archiepiscopo hujusmodi penas Merino applicare: nam priorem Hostiensis sententiam, videlicet penas ex statuto impostas posse episcopum in proprijs usus convertere, jam rejecit S. Congregatio, nisi in casu indigentiae: reditus autem Ecclesiae Ulxibonem. dicuntur ascendere ad sexaginta millia aureorum.

Neque obstat, quod hoc casu Archiepiscopus applicet penas hujusmodi officiali Merino, qui nisi hoc lucro alliceretur, delicta Tabernaculorum impunita remanerent in diminutionem divini cultus, & contemptum auctoritatis Archiepiscopalis: nam respondetur, huic inconvenienti non esse obvium per alium inconveniens, c. Is autem, & c. Nequus, 2. quesi. 2. c. Non diu agnoscere, & ibi gloss. infra, ne Clerici, vel Monachi. & in puncto respondit eadem Sacra Congregatio Concilij consulta ab Episcopo Montis Aicini: nam cum is petisset facultatem applicandi suis ministris saltem dimidiam partem penarum hujusmodi, sicut fecerant ejus antecessores; nam praeter inopia ipse non posset salarium constituere, eaque de causa vix reperiretur, qui operam suam ejus Curiae praestare vellet: sacra Congregatio censuit hujusmodi ministros ea de causa nihil percipere debere, nec quidquam esse contrarias, quod aliqui percipi vetat concedendum. Cui consonat alia declaratio edita tempore Cardinalis Alexandrini: nam cum Episcopus Tudertinus quaesivisset, an Vicario Episcopalis Curiae ex penibus, & multis aliqua portio assignare posset pro ejus mercede, ut vigilantium criminibus indagandis incurreret juxta antiquum ritum ipsius Curiae, S. Congregatio censuit non posse.

21. Rursus non obstat, quod dicta Constitutio fuerit observata per quadraginta annos, ideoque presumatur confirmatio Apostolica, gloss. 1. in cap. Pervenit, de censib. Seraphim. decis. 536. nu. 5. Quoniam id forte postea procedere, si probaretur scientia specifica, & patientia Papae, ut declarat Cardin. in praef. Clement. §. Universitati, num. 2. vers. Dic melius, & patet exemplo alienationis bonorum ecclesiae sine beneplacito Apostolico, in quo cum sit necessaria scientia Pa-

pa, illa non praesumitur ex antiquitate temporis, ut pluribus probat Alex. conf. 9. §. si thomase, nu. 8. lib. 3. Affili. decis. 107. num. 7. Cravett. de antiqu. temp. 3. part. in princ. nu. 18.

22. Ac postremo tollitur obiectum, quia ex sententia S. Congregationis penas pecuniaras sunt ab episcopo pijs vltibus applicandae, contraria consuetudine non obstante.

23. Adverte tamen, quia poena violantium dies festos pro tertia parte debentur accusatori, & pro quarta executoribus ex peculiari Constitutione Pij V. Cum primam, vers. Cum vero dierum festorum, & inferius vers. Multa autem pecuniarie, ut dixi in cap. Presbyteri, num. 14. & 25. de penis, & ibi vide latius per discursum de hac materia applicationis penarum.

DE OFFICIO ORDINARIJ,

Cap. Grave.

S Y M M A R I U M.

- 1 Ordinarius in vim rescripti de corrigendis Clericis sua diocesis non potest procedere contra exemptos.
- 2 Mandatum jurisdictioni executivum non emittat jurisdictionem, sed committatur potestati jurisdictionis antiquae excitate.
- 3 Appellatio ad Metropolitanum non impeditur per litteras commissionis excitativas jurisdictionis Ordinarij.
- 4 Clausula, auctoritate nostra procedas, impartat jurisdictionem delegatam.
- 5 Delegatus Papa non procedere possit contra exemptos si in litteris non sit facta mentio exemptionis.
- 6 Sententia Ordinarij in exemptis est ipso jure nulla ex defectu jurisdictionis, & num. seq.
- 7 Relaxari debet de facto quoad de facto processit.
- 8 Exemptus excommunicatus a jure in casu Papa non reservato an possit absolvi ab Ordinario loci.
- 9 Ecclesia, & persona exempta vel nullius diocesis tam saeculares, quam regulares an, & quibus casibus hodie subint jurisdictioni, & jurisdictioni Episcopi, & num. seq. usque in fin.
- 10 Locus exemptus in quo diserat a loco nullius diocesis.
- 11 Episcopi visitationi, vel jurisdictioni an, & quando subint Ecclesiae saeculares exemptae.
- 12 Ecclesia exempta regularis.
- 13 Monasteria in Congregationem non redacta.
- 14 Monasteria non curata.
- 15 Parochiales monasterio unita.
- 16 Monasteria non curata, in quibus viget regularis observantia.
- 17 Monasteria commendata.
- 18 Ecclesia regularis non curata, non commendata.
- 19 Ecclesiam nullius diocesis regularis.
- 20 Beneficia regularia nullius diocesis quoad seminarium.
- 21 Ecclesia saeculares nullius diocesis.
- 22 Persona saeculares nullius diocesis.
- 23 Clerici nullius diocesis quoad Synodum.
- 24 Regulares personae nullius diocesis.
- 25 Regulares Christi nullius diocesis.

- 26 Regulares nullius diocesis quoad professiones.
 - 27 Item quoad ordines, & dimissoria.
 - 28 Persona saeculares exemptae curam animarum exercentes.
 - 29 Aut non exercentes.
 - 30 Exempti saeculares privilegio personali, vel locali, & Capitula Cathedralium.
 - 31 Regulares degentes extra claustra.
 - 32 Apostata, & ejelli.
 - 33 Regulares extra claustra in civilibus causis.
 - 34 Regulares degentes intra claustra.
 - 35 Et quando censentur intra claustra degere.
 - 36 Persona saeculares intra claustra degentes.
 - 37 Regulares subint Episcopo in casibus infra scriptis, videlicet: Cum delinquant in administratione alicujus Sacramenti.
 - 38 Cum delinquant circa personas claustrum, & administrationem monasteriorum Mortalium.
 - 39 Quoad presidentium electioni Abbatissae, & quoad confessiones Mortalium, & honorum administrationem.
 - 40 Cum evigilant libros non servata forma Concilij.
 - 41 Quoad lectionem sacrae Scripturae.
 - 42 Cum praedicant sine licentia Episcopi, vel benedictione, aut eo contradicente.
 - 43 Cum praedicant errores, & scandala, & quoad fidei professionem.
 - 44 Quoad Consecratos.
 - 45 Quoad indulgentias, & elemosynas.
 - 46 Quoad celebrationem Missarum.
 - 47 Cum administrant bona Confraternitatum, vel Hospitalium.
 - 48 Quoad visitationem Confraternitatum in Ecclesijs Regularium.
 - 49 Quoad interstitia, & ordines.
 - 50 Cum audiunt confessiones sine Episcopi licentia, aut ea expirata, vel revocata.
- Et an, & quando semel approbati ad confessiones reprobari possint. ibidem.
- 51 Quoad accessum ad Synodum diocesanam.
 - 52 Quoad probationem numeri Mortalium.
 - 53 Quoad erectionem monasteriorum utriusque sexus. Et quae auctoritate, & quibus conditionibus monasteria sint erigenda, ibid.
 - 54 Cum reperti fuerint extra conventus sine mandato suorum superiorum.
 - 55 Cum studiorum causae absentes in Conventibus non habitant.
 - 56 Quoad claustrum monasteriorum Mortalium.
 - 57 Quoad licentiam Mortalium occurrere a monasterio.
 - 58 Quoad licentiam ingrediendi monasteria Mortalium.
 - 59 Quoad licentias accedendi ad colloquia cum Mortalibus.
 - 60 Quoad jus educendi Abbatissam pro institutione alterius monasterij.
 - 61 Quoad obligationem Confessorij extraordinarij pro Mortalibus.
 - 62 Cum se in Congregationem redigere neglecterunt.
 - 63 Quoad monasteria Mortalium Sedi Apostolicae immediate subiecta.
 - 64 Quoad Vicarios perpetuos in Parochialibus monasterio unitis, & amovibiles in monasterijs curatis.
 - 65 Quoad publicationem censurarum Episcopaliura.
 - 66 Quoad dies festos ab Episcopo indictos.
- Et quid quoad ritum, & conciones, ibid.

- 61 Quoad controversiam de precedencia.
62 Quoad publicas provisiones.
63 Cùm aliquam extra. Lustra notorie, & cum scandalo.
64 Quoad novitium renuntia. res.
65 Quoad explorationem stellarum re dicandam.
66 Quoad iudicium nullatenus. rose. nu.
67 Quoad executionem decretorum sess. 25. de Regul.
68 Quoad quartam suam alium.
69 Cùm ad notarium defectum sunt excommunicati.
70 Cùm impediunt Episcopum in exercitio iurisdictionis.
71 Quoad expositionem Sanctissime Eucharistie.
72 Cùm in monasteriis posthac recipiendi alia non inhabitant duodecim Religiosi.
73 Cùm monetam auream, vel argenteam in Italia adulterant.
74 In Conventibus suppressis, ac postea restituti donec habuerint redditu prout antea in Religiosis.
75 In Conventibus non suppressis, in quibus non aluntur sex Religiosi.

GR A V E. Per rescriptum, quo Papa mandat Ordinatio, ut corrigat Clericos suae diocesis, non datur ei iurisdicção super exemptos. Hoc dicit secundum Joannem Andr. & alios communiter. Vel sic: Mandatum directum Ordinatio non ampliat iurisdictionem, nec confert eam quoad ecclesias in eius diocesi existentes sub iurisdictione, & potestate Abbatis. Sunt duae partes. In prima, Conquestio. In secunda, Provisio ibi, Mandamur.

- 1 Nota primò, ex hoc textu per mandatum iurisdictionis excitativum non ampliari iurisdictionem in exemptos, quia mandatum huiusmodi commensuratur potestati iurisdictionis antiquae excitatae, & illius terminos non egreditur. Et sic cùm id mandatur, quod prius competeat de iure communi, non creatur nova potestas, quia expressio illorum, quae sunt sui natura, nihil operatur, secundum Ant. de Butr. hic num. 3. & 6. Quod facit contra episcopos, qui studiosè procurant sibi mandari per litteras factae Congregationis episcoporum, ut procedant in aliqua causa civili, vel criminali alias spectante ad eorum ordinariam iurisdictionem eo tantum fine, ut sic impediatur appellacionem ad Metropolitanum: nam per regulam huius Decretalis patet eos per huiusmodi litteras non effici delegatos, ut necesse sit appellare ad delegatam iuxta gloss. fin. in cap. dilecti, si tercia, infra de appellat. Unde si causa sit appellabilis, ad Archiepiscopum poterit nihilominus appellari, perinde, ac si mandatum huiusmodi non emanasset, ut est casus apertus in cap. licet supra eadem, etenim, ut hic dicit Goffred. hoc casu rescribitur incitando eorum officium, non delegando. Cujus dictum sequuntur Hostiensis num. 3. in ver. Transmissimus, Joan. Andr. in eodem ver. & num. 1. Cardin. num. 2. in 4. opposit. Butr. num. 2. & 3. Anchar. num. 1. in 3. not. Et ita aliquando suas litteras declaravit eadem sacra Congregatio. Quinimò interdum ad has pravas interpretationes submovendas Sanctissimus mandavit exprimi in litteris commissionis, ut episcopus procedat auctoritate sua ordinaria,

Si tamen in litteris apponitur esset clausula, *nostrâ auctoritate*, Delegatus conferretur, secundum Collectar. hic in prin.

An autem eo casu episcopus delegatus à Papa procedere possit contra exemptos, si de exemptione nulla sit facta mentio in litteris, Hostiens. hic num. 2. in ver. Occasione litterarum, tenet non posse procedere, quia in generali mandato non excluduntur exempti ex defectu intentionis Papae. Et cum eo transit Joan. Andr. num. 3. in ver. Transmissimus. Sed contrarium tenet Abbas, num. 5. quia hoc casu scribitur Ordinatio tanquam cuilibet extraneo, nec est opus facere mentionem de exemptione, quia in nullo derogatur privilegio exemptionis, cùm Ordinarius procedat ut Delegatus Papae, & tanquam Delegatus non inferi præiudicium exemptioni, cum gerat vices papae. Et hac est ratio cur Concilium Tridentinum, dum tribuit episcopis auctoritatem in exemptos, jubet eos procedere tanquam Sedis Apostolicæ Delegatos, ut in cap. 3. sess. 6. in cap. 8. sess. 7. in cap. 2. sess. 14. in cap. 9. sess. 24. & 12. per alibi. Nimirum quia auctoritate delegata iura exemptorum non violantur, ut dixi in c. Titulum, num. 31. & 32. infra de privileg. Ceterum opinio hæc Abbatis singularis est, nam reliqui omnes tenent contrarium. Unde non videtur recedendum à sententia Hostiens. & Joan. Andr. contra quam difficile esset in practica obtinere, ut inquit Felin. hic num. 5. ubi hanc partem pluribus confirmat, & ad motiva Abbatis respondet.

Secundò nota, sententiam, quam profert Ordinarius in exemptos, esse ipso iure nullam ex defectu iurisdictionis, quod evidenter probat hæc Decretalis ibi, *nullam habes iurisdictionem ordinariam, aut etiam delegatam*, & nota gloss. fin. Hostiens. num. 4. in ver. Relaxes. Butr. num. 3. Card. num. 2. vers. Secundo oppono. Neque obstat verbum, *relaxes*, quia secundum Innocentium intelligitur de facto, ut sic de facto rescindatur, quod de facto processit, ut in cap. dilecto, infra de testamen. Magna enim prudentia est errorem proprium revocare, cap. magna, 22. quæst. 4. Hostiens. hic in ver. Relaxes, & Bald. num. 1. qui propterea exponit verbum, *arbitratum*, id est, à iure non confirmatum, & sic de facto. Vel dic relaxes, id est, relaxatas esse ostendas. Simile in cap. Accedens, infra de lit. non contest. Quas duas solutiones ponit hic gloss. fin. cum quædam transiunt.

Procedit autem hæc conclusio etiam si exempti ab Ordinario citati non venerint allegaturam suam exemptionem, quia nihilominus sit eorum exemptio sit notoria, sicut est exemptio regularium, processus Ordinarii est nullus, ut per Collectar. hic num. 5. de quo articulo scripti plenè in d. c. Titulum, supra de privi.

Sed numquid exemptus excommunicatus à iure in casu Sedi Apostolicæ non reservato possit absolvi ab Ordinario loci, Fedr. de Sen. consiluit posse absolvi, sed eum resellit Abb. hic num. 4. per text. iuncta gloss. not. in Clem. penult. de sentent. excommuni. & per textum hic in ver. Nullam iurisdictionem habes. Et plenius hunc articulum examinat in questione sua incip. Duo Clericali ordine insigniti. Et hanc partem efficaciter probat decretum Concilii Tridentini in

in doctrina de Sacramento Penitent. sess. 14. cap. 7. de casuum reservat. iuncto textu hic, nam in d. cap. 7. dicitur: Quoniam ratio, & natura iudicii illud expolcit, ut sententia in subditos duntaxat feratur; persuasum semper in Ecclesia Dei fuit, & verisimile esse synodus hæc confirmat, nullius momenti absolutionem eam esse debere, quam Sacerdos in eum profert, in quem Ordinariam, aut subdelegatam non habet iurisdictionem. Hæc ibi. Sed Ordinarius in exemptos nullam habet iurisdictionem ordinariam, vel delegatam, ut hic deciditur. Ergo sententia absolutionis nulla est. Concordat. cap. Omnis, de penit. & remis. & c. Apostolicus, §. Præterea, supra eod.

QUERO An, & quibus casibus hodie Ecclesie, & personæ exemptæ, vel nullius diocesis tam seculares, quam regulares subiant visitationi, & iurisdictioni Episcopi. Quoniam de visitatione, ac iurisdictione Episcoporum in Ecclesias, & personis huiusmodi varia Decreta in Tridentino Concilio, atque in Constitutionibus Apostolicis ad idem Concilium spectantibus reperiuntur, & ob multiplicem casuum diversitatem facile possunt perplexitatem ingerere; non abs re futurum existimavi illa omnia aliquo ordine distinguere, atque in compendium referre, ut usui esse possint.

- 10 Ad evidentiam præmittendum est Ecclesias exemptas hoc differre ab Ecclesiis nullius diocesis, quod Ecclesie exemptæ in diocesi esse dicuntur, ut clarè probat littera huius textus ibi, *In sua diocesi existentes*. Idem probat text. in c. Cùm Episcopus, hoc tit. lib. 6. dum dicit in qualibet parte suæ diocesis, dummodo in loco non exempto. Ergo locus exemptus est in diocesi, prout ibi ponderat Gemin. in 3. not. & Franch. in 2. not. Idem tenet gloss. Clem. 1. in ver. Aut eorum, de foro compet. Cardin. in Clem. Ne Romani, §. Sane in 5. quæst. de elect. Abb. hic in 1. not. & Felin. post alios, num. 1. Ecclesie verò nullius diocesis, inquit sunt de diocesi, neque in diocesi, ut verba ipsa sonant, & tradit Rota decis. 207. num. 2. part. 2. divers. Constituit enim locus nullius diocesis non per simplicem exemptionem à iurisdictione diocesanâ, sed per disimbrationem territorii cum omnimoda iurisdictione inferioris Prælati in clerum, & populum excluso Episcopo; gloss. communiter approbata in d. Clem. 1. in ver. Diocesani, de foro compet. & ex sententia Sac. Congregationis Concilii dixi in c. Nullus, num. 20. infra de Parochiis. Itaque status nullius diocesis liberat non modo à subiectione, sed etiam à situatione, & denominatione; exemptio verò à subiectione tantum. Vital. in Clem. 2. num. 44. de privi. Franch. in cap. 2. §. Statuto, vers. Sed adverte, de consuet. lib. 6. quas differentias laus profert in cap. Cum contingat, infra de foro compet.

His præhabitis, primò agendum de Ecclesiis, deinde de personis.

- 11 Ecclesie aut sunt exemptæ, aut nullius diocesis, prout hæc duæ species distinguuntur à Concilio in cap. 10. & cap. 18. sess. 23. & in cap. 9. sess. 24. Si exemptæ, aut sunt seculares, aut regulares. Si seculares sunt, Episcopus potest eas visitare tanquam Sedis Apostolicæ delegatus ex cap. 8.

sess. 7. Quod procedit etiam si dicte Ecclesie seculares exemptæ sint commendatæ, & si illis cura animarum imminet, siue non, ut patet in cap. 8. vers. Nec non beneficia, sess. 21.

- 12 Si verò Ecclesie exemptæ sint regulares, aut in monasteriis viget regularis observantia, aut non si viget, aut monasteria non sunt redacta in Congregationem, aut sunt redacta, in quem casu si infra annum regulares nonlexerint se in Congregationem redigere, habet Metropolitanus tanquam delegatus Sedis Apostolicæ auctoritatem eos convocandi pro prædictis causis; eoq; prædicta exequi non curante, monasteria huiusmodi subiiciuntur Episcopo tanquam Sedis Apostolicæ delegatis, in quorum diocibus sita sunt iuxta cap. 8. sess. 25. de regul.

Secundo casu, aut monasteriis in Congregationem redactis imminet cura animarum personarum secularium, aut non. Si imminet, visitari possunt ab Episcopo diocesano in his tantum, quæ curam animarum, & Sacramentorum administrationem concernunt ex cap. 11. sess. 25. de regul. Quod tamen fallit in tribus casibus ibi exceptis in ver. Excepto monasterio. Et hæc tres fallentia iterum subiunguntur in fine dicti c. 11. vers. Salvo tamen illorum Episcoporum iure. Quod si monasterio parochiales Ecclesie perpetuo unitæ, vel annexæ reperiantur, Episcopus potest illas

- 16 visitare ex cap. 7. sess. 7. Non tamen potest visitare domus ipsarum parochialium, in quibus non viget regularis observantia, sed soli Parochi regulares ab ipso approbati habitant, ut alias respondit S. Congregatio. Potest etiam Episcopus in illis parochialibus unitis erigere Vicarias perpetuas ad præscriptum d. cap. 7. quas tamen erigere nequit, si cura incumbat monasterio, sed tantum uti potest facultate sibi attributa in d. c. 11. vers. Nec ibi aliqui, ut Lepius fuit resolutum. Si verò iisdem monasteriis in Congregationem redactis cura animarum non imminet, nullo modo possunt ab Episcopo visitari, etiam si sint commendatæ, cum facultas Episcopis attributa in d. cap. 8. visitandi monasteria qualitercumq; commendata restringatur ad ea tantum, in quibus non viget regularis observantia, ut in ver. In quibus non viget.

Si verò in dictis Ecclesiis regularibus non Curatis regularis observantia non vigeat, tunc aut illæ sunt commendatæ, aut non. Si commendatæ possunt ab Episcopo visitari siue illis imminet cura animarum, siue non, ex d. cap. 8. sess. 21. Idque auctoritate delegata, quia illa particula, etiam, in illis verbis: *etiam tanquam Sedis Apostolicæ delegatus*, in dicto cap. 8. sess. 21. Fuit appolita ad distinctionem Ecclesiarum non exemptarum, quæ auctoritate ordinaria visitari possunt; vel certè cumulat iurisdictionem ordinariam cum delegata, ut alias perpendit S. Congregatio. Quod tamen dictum est de monasteriis Commendatis, non habet locum in iis monasteriis, seu Prioratibus, quæ suorum ordinum Capitibus subiunguntur, ut declaratur in cap. 20. sess. 25. de regul.

Quod si prædictæ Ecclesie regulares non curatæ non sint commendatæ, episcopus nullam habet auctoritatem illas visitandi, ut patet tum ex cap. 20. in fin. sess. 25. de regul. tum quia cap. 8. sess. 7. quod tribuit episcopo facultatem visitandi

Ecclesias exemptas, ex sententia Sacre Congregationis non habet locum in Ecclesiis Regularibus, & Regulares interpretata est eadem Congregatio etiam monasterio unitas, aut ab eo dependentes, si eis a regularibus deserviantur.

19 Ecclesie autem nullius diocesis aut sunt regulares, aut seculares; Si regulares, Episcopus non potest eas visitare; nec ullam in eas auctoritatem exercere; quia *cap. 9. sess. 24.* restringit se ad Ecclesias seculares dumtaxat in *vers. Eadem etiam;* quemadmodum & *c. 18. sess. 23.* quod Seminario Clericorum jubet uniri beneficia, etiam nullius diocesis, ita in adjicit verba illa, non tamen regularia.

Quod procedit etiam in predictis Ecclesiis Regularibus nullius diocesis cura animarum imminuat, quia *cap. 11. sess. 25. de regul.* non habet locum in Ecclesiis nullius diocesis, ut patet ibi *Episcopi in cuius diocesi sita sunt.* Item procedit si ve sint commendata, si ve non, quia *cap. 8. sess. 21.* tribuens Episcopis facultatem visitandi monasteria commendata, loquitur de monasteriis, & beneficiis regularibus exemptis; non autem nullius diocesis, ut patet tam ex verbis text, ibi, *etiam exempta,* quam ex ampliatione, quae de *cap. 8.* postea facta fuit ad Ecclesias seculares nullius diocesis in *cap. 9. sess. 24.* Solum in *cap. 18. vers. Et quia ad Collegii, sess. 23.* Regularia beneficia nullius diocesis, Episcopi jurisdictionem agnoscunt, cum obligentur contribuere Seminario Episcopi ut patet ibi, beneficiorum quorumcumque etiam exempta, etiam nullius diocesis. Quod est intelligendum de Seminario Episcopi, intra cuius diocesis fines dicta beneficia sita sunt: aut si extra fines de Seminario Episcopi, cuius Cathedralis ecclesia proximior est, ut inferius distinguemus in Ecclesiis secularibus.

20 Si vero Ecclesie nullius diocesis sint seculares, tunc aut sunt omnino extra fines cuiusque diocesis, si ve Origine, si ve Privilegio, si ve Praescriptione secundum ea, quae dixi in *cap. Nullus, num. 12. infra de Parochiis;* et tunc potest eos visitare Episcopus, cuius Cathedralis ecclesia proximior est *cap. 9. sess. 24.* Idque auctoritate tantum delegata, ut illic patet. Aut sunt intra fines alicujus diocesis: & tunc potest huiusmodi Ecclesias seculares visitare Episcopus, intra cuius diocesis fines existunt, qui potest etiam illorum subditos ordinare, eisque dimissorias ad ordines suscipiendos concedere, juxta *c. 10. sess. 23.* ut alias interpretata est S. Congregatio. Haec sunt de Ecclesiis.

21 Personae similiter aut sunt nullius diocesis, aut exemptae. Si nullius diocesis, aut sunt seculares, aut regulares. Si seculares, Episcopus in dictis locis potest tantum eas visitare tanquam Sedis Apostolicae Delegatus, juxta distinctionem superius propositam in visitatione Ecclesiarum secularium nullius diocesis: nam Episcopus visitans huiusmodi loca in vim d. *cap. 9. sess. 24.* ex mente S. Congregationis admitti debet ad visitationem plenariam non tantum Ecclesiarum, sed etiam Cleri, & populi ibi existentis.

22 Et ad exemplum visitationis, Clerici nullius diocesis tenentur accedere ad Diocesana in Synodum illius Episcopi, qui ex Concilio potest eos visitare, ut S. Congregatio declaravit; sed

excepta visitatione & Synodo, Item ordinibus ac dimissoriis ut supra *num. 11.* & *infra num. 17.* nulla facultas per Concilium conceditur Episcopo in personas eorumdem locorum. Ideo quod cum Episcopus Feretrans consulisset S. Congregationem, An Concilium Tridentinum quotiescumque mandat aliquid fieri per Episcopum, det ei jurisdictionem etiam in exemptis, & eorum subditos tam existentes in ea suam diocesim, quam extra eam, Cathedrali tamen ipsius Episcopi proximiores, & ab ipso Episcopo visitandos: Congregatio respondit affirmative, dum tamen sint intra diocesim Episcopi.

24 Si vero personae nullius diocesis sint regulares, nullatenus visitationi Episcopi subjiciuntur, quia d. *cap. 9. sess. 24.* ut superius dictum est, restringit se ad Ecclesias seculares tantum.

25 Quod habet locum etiam in regularibus nullius diocesis in monasteriis, seu domibus regularibus, aut aliis animarum curam personarum secularium exercent; quia decreta Concilii, quae subjiciunt regulares jurisdictioni Episcopi in his, quae dictam curam, & Sacramentorum administrationem concernunt, restringunt se ad loca, quae in diocesi Episcopi sita sunt, ut patet in *cap. 2. sess. 5. ibi,* modo reipsum in diocesi sunt, et generaliter in *cap. 11. sess. 23. de regul.* in illis verbis: In cuius diocesi sita sunt, ut in his terminis etiam loquitur Constat. Gregorii XV. de exemptorum privilegio: non enim comprehendit personas nullius diocesis, ut alias S. Congregatio declarat. Quemadmodum autem Episcopus non potest regulares nullius diocesis visitare; ita nec ullam in eos jurisdictionem exercere. Ideoque Monachos Sanctissimae Trinitatis Caven. Sac. Congregatio censuit non posse cogi ab Episcopo accedere ad publicas processiones in vim *cap. 13. sess. 25. de regul.* tum quia nullius diocesis, tum quia non possunt dici exempti, cum nunquam subiecti extiterint.

26 Verumtamen in duobus casibus Regulares eorumdem locorum agnoscunt Episcopi superioritatem.

27 Primus est quoad ordines suscipiendos in *c. 10. sess. 23.* Secundus est quoad literas dimissorias in *eod. c. 10.* nam superiores Regulares nullius diocesis subditis regularibus dimissorias concedentes ex sententia S. Congregationis tenentur illas dirigere ad Episcopum proximiorum, vel ad Episcopum intra cuius diocesis fines existunt, ut superius distinximus in visitatione Ecclesiarum secularium nullius diocesis.

28 Personae itidem exemptae aut sunt seculares, aut regulares. Si seculares, aut curam animarum exercent, aut non. Primo casu in his, quae d. curam, & Sacramentorum administrationem concernunt, sub sunt jurisdictioni, visitationi & correctioni Episcopi diocesani, ex *dict. cap. 11. sess. 25. de regul.* & ex praedicta Constitutione Gregorii XV. de exemptorum privilegio, ut inferius dicetur, *num. 27.*

29 Secundo casu similiter possunt visitari ab Episcopo auctoritate delegata, ex *c. 3. sess. 6. Ac, si Episcopus in sua ecclesia residerit, sub sunt illius jurisdictioni in casibus criminalibus etiam extra visitationem, ut patet ex *c. 4. sess. 14.* Porro hic text. videtur pugnare cum decreto *cap. 14. sess. 7.* nam*

nam in dicto *c. 4.* decernitur, ut Clerici seculares possint puniri ab Episcopo etiam extra visitationem, non obstantibus quibusvis exemptionibus. In decreto autem d. *cap. 24.* in casibus exemptorum jubetur servari Constitutio. c. *Volentes, de privileg. lib. 6.* quae praerantur exemptorum privilegia, & declarantur non habere locum in tribus casibus delicti, seu contractus, aut rei litigiosae. At pro conciliatione observandum est dictum *cap. 4.* loqui de exemptionibus personalibus dumtaxat; nam cum in *cap. 3. sess. 6.* statutum esset, ut nullus Clericus secularis cujusvis privilegii personalis praetextu tunc se posset contra visitationem Episcopi: supervenit postea *cap. 4. sess. 14.* quo fuit ampliatum, d. *c. 3.* quoad Clericos seculares etiam extra visitationem. Unde manifestum est d. *cap. 4.* procedere tantum in Clericis secularibus habentibus personale privilegium; cum veniat ampliative ad d. *cap. 3.* quod similiter loquitur de Clericis secularibus simile privilegium habentibus, ut indicant verba illa, *cuiusvis personalis, &c.*

At vero decretum d. *cap. 14. sess. 7.* loquitur tantum de exemptionibus mixtis, id est, concessis loco, & personis simul. Quod manifeste liquet ex Decretali d. *cap. Volentes, a Concilio innovata,* quae dum subjicit Episcopo exemptos quotiescumque delinquant, seu contrahunt, aut res factae extra locum exemptum, aperte supponit eorum exemptionem esse mixtam: nam si esset merè personalis, nunquam posset verificari distinctio illa, an delinquant, seu contrahant; aut res litigiosa consultat in loco exempto, an extra eum. Itaque privilegia exemptionum personalia in criminalibus sunt subdita Concilio in d. *c. 4.* in favorem Episcoporum residentium. Mixta vero restricta sunt in d. *c. 14.* ad tres casus exceptos in d. *cap. Volentes.*

Capitula item exempta Cathedralium, & aliarum majorum Ecclesiarum, illorumque personarum ab Episcopo, vel aliis majoribus Praelatis per se ipsos, vel illis quibuslibet videbitur adjunctis visitari possunt etiam auctoritate Apostolica ex *cap. 4. sess. 6.* quod iam saepius censuit sacra Congregatio habere locum in Capitulis dumtaxat, quae privilegio, vel alio speciali jure tuerentur se adversus jurisdictionem Episcopi. Extra visitationem vero servandum *cap. 6. sess. 25. de reform.* quod similiter ex sententia Congregationis non habet locum nisi in Capitulis exemptis.

31 Si vero personae sint regulares, aut degunt extra claustra, aut intra. Si degunt extra, visitari, corrigi, & puniri possunt ab Episcopo tanquam Sedis Apostolicae delegato ex *cap. 3. sess. 6.* Quod tamen procedit in visitatione tantum, ut patet ex ampliatione, quam de *dict. cap. 3.* facit *cap. 4. sess. 14.* ad Clericos seculares, etiam extra visitationem, ut sacra Congregatio declaravit. Ex bulla tamen Pii IV. super residentia Episcoporum regulares extra claustra degentes etiam extra visitationem puniri possunt ab Episcopis, si in suis Ecclesiis residerint. Et similiter regulares apostatae, & ejecti indistincte sub sunt Episcoporum jurisdictioni, ut patet ex decretis editis a sacra Congregatione Concilii de Apostatis, & ejectis. Sed & in civilibus casibus merito

32 33

dum, & miserabilium personarum Regulares extra monasterium degentes quomodolibet exempti, etiam si certum iudicem non habeant eorum locorum Ordinarios, tamquam in hoc a Sede Apostolica delegatis conveniri, & jure medio ad solvendum debent cogi, & compelli possunt, ut statuitur in *c. 14. sess. 7.*

34 Si vero regulares degant intra claustra, tunc pro regula constituitur, ut nullo modo subint visitationi, aut jurisdictioni Episcopi. Quod probatur in *cap. 11. in vers. Si vero, qui legitime sess. 24.* & clarius in *cap. 20. in fin. sess. 25. de regul.* nec quidem ratione delicti committi, contractus iniici, aut relictæ extra locum exemptum: nam cum regulares reperiantur specialiter privilegiati etiam in dictis tribus casibus exceptis, non comprehenduntur in constitutione, in *Volentes, de privileg. lib. 6.* ac proinde nec in decreto Concilii, *cap. 14. sess. 7.* dictam Constitutionem innovante, ut articulo diligenter discusso alias censuit sacra Congregatio. Et inde fit, ut Concilium attribuat Episcopis potestatem in regulares degentes intra claustra etiam cum degunt in Parochialibus monasterio unitis. Ideoque etiam curam animarum exercent, si delictum non concernens curam animarum, & Sacramentorum administrationem commiserint, non possunt puniri ab Episcopo in vim *dict. c. 3.* ut in Canonico Regulari Lateranensi olim respondit sacra Congregatio. Idemque respondit si Regulares degant in domo erectionem monasterii destinata, ibique sub superiore regulariter vivant. Quorumque autem de Regularibus intra claustra degentibus dicta sunt, eadem habent locum etiam in personis secularibus, quae eorum monasterii, seu militiae actu intersunt, intra eorum septa, ac domos resident, ac sub eorum obedientia vivunt, ut patet in *cap. 11. sess. 24. vers. Exceptis tamen, & in eodem c. 11. vers. Præter ea, quae sunt, sess. 25. de regul.* & in bulla Greg. XIII. quae incipit, *Circumscripta.* A regula superius proposita excipiuntur casus infra scripti, in quibus Regulares etiam intra claustra degentes subint visitationi, aut jurisdictioni Episcopi.

35 36 37

Primus casus est in Regularibus, qui quamvis non exercent animarum curam personarum secularium, tamen admittunt personis secularibus aliquod Sacramentum praevis Episcopi licentia, aut in alicujus Sacramenti administratione de facto absque ulla auctoritate se ingerunt: nam & si hoc casu non subint Episcopi in vim Concilii, eo quod *cap. 11. sess. 25. de regul.* non habeat locum nisi in regularibus exercentibus curam animarum personarum secularium monasteriis incumbentem: tamen supervenit postea Constitutio Greg. XV. de Exempt. Privileg. compilata in Sac. Congregatione Concilii, quae ipsius Concilii dispositionem in d. *cap. 11.* ampliat ad exemptos tam seculares, quam regulares, etiam aliquod Sacramentum administrantes; subiecti enim illis in his, quae eandem administrationem concernunt, plene in omni jurisdictioni, visitationi, & correctioni Episcopi tanquam Sedis Apostolicae delegati; cum tamen

tamen ex d. cap. Episcopus habeat jurisdictionem ordinariam, non delegatam in regulares curam animarum exercentes, ut indicant verba illa *substanti* immediate. Ceterum facultas Episcopis eo casu attributa per dictam Constitutionem non habet locum nisi cum regulares delinquant in administratione alicujus Sacramenti: nam & si constitutio initio generaliter subiciat regulares omnimoda jurisdictioni Episcopi in his, quae dictam administrationem concernunt: tamen restringitur postea in verbis *ita ut Episcopi*, &c. ad personas in supradictis casibus delinquentes duntaxat, ut interpretata est Sac. Congregatio Concilii, ex cuius voto edita fuit praedicta Constitutio, eamque interpretationem ad se relata postea approbavit Gregor. Constitutionis conditor.

38 Secundus, tertius, & quartus casus est, cum regulares delinquant circa personas degentes in tra sepe monasteriorum Monialium, aut circa bonorum administrationem monasteriorum Monialium: nam in his tribus casibus etiam Monasteria sunt ipsa Regularibus subiecta; tamen nullis privilegiis, & exemptionibus Regulares tueri se possunt, quo minus ab Episcopo loci tanquam in hoc a Sede Apostolica delegato quoties, & quando opus fuerit, puniri, & corrigi valeant, ut statuitur in eadem Constit. Gregor. XV. in §. *Ad haec*.

Quintus, sextus, & septimus habentur in ipsa Constitutione, §. *Ac similiter*, ubi indulgetur Episcopis, ut possint una cum superioribus regulis Abbatiarum electionibus per se, vel per alium interesse, ac praesidere; Et in regularibus, qui depocari non possunt ad audiendas confessiones Monialium etiam regularium subiectarum sine Episcopi approbatione; & in regularibus administrantibus eorumdem monasteriorum bona, qui adhibitis superioribus reneantur singulis annis reddere rationem administrationis Episcopo loci, licetque Episcopo ex rationabili causa admonere superiores regulares, ut eosdem Confessores, & administratores amoveant; isque negligentibus, datur facultas Episcopo eos amovendi quoties, & quando opus esse judicaverit, ut similiter statuitur in eadem Constitutione Gregorii in §. *Confessores vero*.

40 Octavus casus est in regularibus, qui libros de rebus sacris imprimunt, vel imprimi faciunt sine nomine Authoris, aut illos vendunt, vel etiam apud se retinent absque Episcopi, & suorum superiorum examine, & approbatione; subiciuntur enim poena anathematis, & pecuniae in Canone Concilii novissimi Lateranensis appolita, atque a Tridentina Synodo innovata *sess. 4. de edit. et usu sacrorum librorum*, in idemque poenis illic subijciuntur qui scriptos communicant, vel evalgant, nisi antea, ut supra examinati, probatique fuerint, & qui eos habuerint, vel legerint, nisi prodiderint Authores, pro Authoribus habentur. Ad cuius decreti intelligentiam cum olim Magister Sac. Palatii assereret nullum posse aliorum scriptura contra conscientiam absque licentia recitare; & tamen contra communis usus constare videretur, cum pauci sint ii, qui sacras litteras proficientur, qui lectiones, annotationes, di-

sputationes, conciones, & pleraque alia sine alicujus licentia apud se non retineant; Cumque propterea quantum esset, numquam unquam esset auctoritas illa intelligenda: Sac. Congregatio censuit comprehendere etiam conciones, & omnia; Et ideo Oratorem debere petere absolutionem pro omnibus, si in ea commiserit.

41 Nonus est in cap. 1. §. *In monasteriis, sess. 5.* qui statuitur, ut in monasteriis Monachorum, ubi commodè fieri queat, lectio sacrae Scripturae habeatur. Quod si Abbates negligentes fuerint, Episcopi locorum in hoc ut Sedes Apostolica delegati eos ad id opportunis remediis compellant. Et inferius in verbis *ne sub spe*: ubi disponitur neminem ad hujusmodi lectionis officium tam publice, quam privatim admittendum esse, qui prius ab Episcopo loci de vita, moribus, & scientia examinatus, & approbatus non fuerit. Quo decreto etiam Monachi comprehenduntur, cum ab illo in verbis *quod tamen*, excipiuntur tantum Lectores in claustris Monachorum.

42 Decimus casus est in Regulari, qui in Ecclesia alterius ordinis sine licentia Episcopi, aut in alterutra contradicente Episcopo predicare prohibetur in cap. 2. *vers. Regularis vero, sess. 5. & cap. 4. sess. 24.* Verum regulares in hoc delinquentes S. Congregatio olim declaravit non ab Episcopo, sed a suis superioribus regularibus esse puniendos.

Postea tamen attributa fuit Episcopis facultas illos puniendi hoc casu per Constitutionem praedictam Gregorii XV. *de exempt. privil. §. de ueniam*.

Pucant nonnulli decretum *cap. 2. sess. 5. corrigi per c. 4. sess. 24.* Sed hoc est omnino falsum, quia aliud est simpliciter non concedere benedictionem, aliud expresse contradicere: nam Episcopus qui benedictionem non concedit, habet se mere negativè. At qui contradicit, facit actum positivum interdicens praedicationem. Si igitur Episcopus tantummodo non impediatur benedictionem, sed ulterius non procedat; Regularis poterit nihilominus praedicare in Ecclesia sui ordinis licentia petita, licet non obtenta, juxta d. c. 2. *sess. 5.* Sed si non tantum benedictionem non concedat, sed ulterius etiam progrediatur contradicendo, seu expresse prohibendo Regulari ne audeat praedicare: tunc non licebit ei praedicare etiam in Ecclesia sui ordinis, prout loquitur d. c. 4. *sess. 24.* ac si contra fecerit, puniri poterit ab Episcopo non in vim Concilii, sed ex Gregoriana Constitutione. Et ita me Secretario declaravit S. Congregatio Concilii à Cardinali Episcopo Giennensi consultis; eamque declarationem approbavit S. D. N. Urbanus VIII. per litteras in forma Brevis die 30. Janu. 1629. in haec verba. (Ad haec quod in eisdem praesentibus litteris dicitur) (loquitur de praedicta Constitutione Gregorii XV.) Regularis non posse verbum Dei praedicare sine Episcopi licentia, ad locum sibi vendicare in iis tantum Ecclesiis, quae sui ordinis non sunt, cum in aliis Ecclesiis sui ordinis licentia Episcopi benedictio petita, licet non obtenta; ita tamen, ut si Episcopus non modo benedictionem simpliciter non concederit, verum etiam Regularibus prohibuerit quominus praedicens tunc illo contradicente ne in sui

quidem Ordinis Ecclesiis liceat illis praedicare, quemadmodum Sac. Trid. Concilii decretis salubriter est cautum. Quod si Regularis sine in confessionibus audiendis, sine in praedicatione adversus ea, quae superius declaravimus, quomodo deliquerint, in vim eorumdem praesentiarum litterarum ab Episcopo Giennensi coerceri, & puniri possint, etiam censuris Ecclesiasticis. Hac ibi. Quo loco abs re non erit admonere supra scriptas litteras S. D. N. haud fideliter referri ab aliquibus recentioribus: nam verba illa *ne* in sui quidem Ordinis Ecclesiis liceat illis praedicare, referuntur sine illa particula negativa, *ne*, ut apud August. Barbol. in *Collectarij ad cap. 4. sess. 24. de reform. num. 24.* Quod multis occasione praebuit decreta haec detorquendi in sensus à mente S. Synodi profus alienos.

43 Undecimus habetur in c. 2. *vers. Siverò, quod ab his, sess. 5.* in Regulari, qui errores, & scandala disseminaverit in populum, etiam in monasterio sui, vel alterius ordinis praedixerit, debet enim ei ab Episcopo munus praedicationis interdici, ut illic praecipitur. Ad quod decretum cum olim fratres sancti Francisci Provinciae del Zuzco petierint declarari an ipsi vigore suorum privilegiorum exemptionum eos ab Ordinariis, possint, si praedicando aliquid haereticum, vel erroneum protulerint, castigari ab Ordinario, juxta dict. cap. 2. cum eorum privilegia sint post Concilium confirmata: sacra Congregatio censuit per confirmationem privilegiorum non esse derogatum dict. cap. 2. *vers. si vero*, nisi in ipsis privilegiis appareat expresse dispositio, quae sit contraria dispositioni Concilii. Rursus censuit Congregatio ab Archiepiscopo Mediolanensi consultata ex Bulla Pii IV. de fidei professione, Regulares conciones habere volentes non tenere facere illam fidei professionem, antequam hoc munus assumant: posse tamen Ordinarios, quo tempore concionandi licentiam ex decreto Concilii *cap. 4. sess. 24.* dabunt Regularibus, exigere ab eis hanc professionem fidei, si ita ipsis expedire videbitur.

44 Duodecimus est circa Conservatores, nam etiam decretum Concilii, *cap. 5. in fin. sess. 14.* quoad hoc nominatim excipiat regularia loca; tamen supervenit postea Constitutio Gregorii XV. *De Conservatoribus*: itidem compilata in S. Congregatione Concilii, qua inter cetera statuitur, ut Regulares, qui secus quam juxta formam ibi praescriptam Conservatores eligere, aut electi uti auct fuerint, & illorum Conventus, ac Monasteria, eorumque personae ac bona careant Conservatore ad annum, ita ut illorum causa interea coram locorum Ordinariis cognosci, ac diffiniri debeant. Praeterea in §. *Insuper*, decernitur ut Regulares infra tempus ibi praescriptum Conservatores eligere, ejusque electionis documentum infra idem tempus penes acta curiae Ordinarii exhibere, & dimittere teneantur: alioquin eo termino elapso, quamdiu Conservatores secundum formam ejusdem Constitutionis non elegerint; coram eisdem Ordinariis conveniantur. Et infra, ut Conservatores semel deputati durante quinquennio amoveri non possint, nisi ex legitima causa à Sede Apo-

Prosp. Fagn. in 2. part. primi Decretal.

stolica, aut locorum Ordinariis, prout Regularibus libuerit approbanda.

45 Decimus tertius est quoad Indulgentiarum publicationem, & elemosynarum corrogationem, de quibus in *cap. 9. sess. 21.* nam cum dubitatum fuerit, an Regularibus liceat publicare, vel proponere populo Indulgentias olim sibi concessas sine licentia, vel approbatione, vel auctoritate Ordinarii, aut illas quae Confraternitatibus quibuscumque sint concessae: S. Congregatio censuit non licere. Et quoad elemosynas declaravit, Fratres Ordinum Mendicantium non posse quidem ab Episcopis prohiberi, quo minus per seipos, in diocesis, ubi habent Conventus, elemosynas quarant; Sed tamen si extra loca, ubi monasteria existunt, quae sitate voluerint; teneri suorum superiorum licentiam Ordinario ostendere: Ac si extra diocesim, teneri etiam illius consentium obtinere. Ceterum nulli esse permittendum, ut elemosynas quarant per alios, quam sui Ordinis fratres.

46 Decimus quartus habetur in c. unico, *sess. 22. de obser. & evitand. in celebr. Miss. sibi*. Neve patiantur privatis in domibus, atque omnino extra Ecclesiam, & ad divinum tantum celebranda, Oratoria ab eisdem Ordinariis designanda, & visitanda, sanctum hoc sacrificium à secularibus, aut regularibus quibuscumque peragi. Quibus verbis sublatum est privilegium ab Honorio III. concessum fratribus Praedicatoribus, & Minoribus celebrandi in altari viatico etiam Episcopo non permittente juxta text. in cap. *in his, de Privileg.* Et generaliter hoc decretum censuit Sac. Congregatio comprehendere etiam Regulares quantumvis exemptos, eosque ea omnia, quae ab Ordinariis locorum circa observanda, & evitanda in Missarum celebratione statuta fuerint, omnino servare teneri, ad idque etiam poenis, ac censuris Ecclesiasticis ab iisdem Ordinariis cogi & compelli posse. Qua de re extat etiam extravagans Pii V. publicata die 29. Martii 1566. quae dum interdicit Presbyteris omnibus tam secularibus, quam regularibus sub poena suspensionis à divinis, ne praetextu licentiarum, aut faculatum Missas celebrent vespertino tempore; praecipit locorum Ordinariis, ut eandem constitutionem sub praedictis, & aliis sibi bene visis poenis inviolabiliter observari faciant.

47 Decimus quintus est in Regularibus, qui Confraternitates, vel Hospitalium administrationem suscipiunt: potest enim Episcopus eos cogere ad reddendas rationes administrationis, & in eos, quos culpabiles repererit, ad iuris praescriptum animadvertere juxta *cap. 8. & 9. sess. 22* ut S. Congreg. declaravit. Verum consultata Abbates, Abbatissae, & Praepositi Regulares, qui habent liberam administrationem suarum Ecclesiarum ex immemorabili consuetudine, teneantur reddere rationem fabricarum suarum Ecclesiarum Episcopo vigore decreti d. c. 9. Respondit: Non teneri.

48 Decimus sextus est, quoad Confraternitates laicorum in Ecclesiis Regularium existentes, quas Episcopus potest visitare, atque ab illarum administratores rationes administrationis exigere ad praescriptum d. cap. 8. & 9. *sess. 22.* non tamen potest earum capellas inibi sitas, aut altaria

Tt 3

vili

visitare, nisi quatenus Confratrum administrationem concernunt, ut similiter Sac. Congregatio resolvit.

49 Decimus septimus est quoad interstitia, & examen ordinandorum in cap. 1. 12. 13. & 14. *sess. 23.* nam cum dubitatum fuerit an d. c. 1. 12. & 13. quibus disponitur, ut promoti ad ordines minime possint ad alioquem gradum ascendere, nisi in subiectis ordinibus sint versati, regulares comprehendant, praesertim eos, qui vel suo instituto, vel alia ratione in sacris ordinibus se exercere non solent: Sac. Congregatio censuit comprehendere; quia cap. 11. generaliter loquitur, & eadem ratio subest; & mentiones de regularibus in cap. 12. & 13. fiunt ad tollendam dubitationem de privilegiis Regularium. Et iterum disponente cap. 11. & cap. 14. ead. *sess.* ordinatos ad minores ordines non nisi post annum a susceptione postremi ordinis ad sacros ordines promoveri debere, nec ad Presbyteratus ordinem assumendum, qui in Diocognatu integrum annum versatus non fuerit, nisi utroque casu utilitas, vel necessitas Ecclesiae aliud suadeat; cum dubitarent Regulares S. Francisci de Paula, an hoc iudicium quoad regulares esset Generalium, & Provincialium Ordinibus, adeo ut ipsi utilitate Provinciarum, vel Conventuum inspecta, in huiusmodi casibus valeant dispensare: Sac. Congregatio censuit iudicium hoc ad Episcopum solum pertinere, non ad Generales, vel Provinciales ordinum; posse tamen eos in suis litteris dimissorialibus ad Episcopum significare causas utilitatis, seu necessitatis suae Religionis, ex quibus possit Episcopus iudicium suum formare.

50 Decimus octavus est quoad confessiones sacramentales personarum secularium etiam sacerdotum, quas nec Regulares audire possunt, nisi fuerint ab Episcopo approbati, ut in cap. 1. 5. *sess. 23.* Si tamen eas de facto audierint, non possunt puniri ab Episcopo in vim Concilii, ut alias censuit Sac. Congregatio. Ceterum puniri poterunt ab eo ut Sedis Apostolicae delegato in vim Constitutionis Greg. XV. de *exempt. privil.* tanquam delinquentes in administratione Sacrament. Penitentiae, si confessiones audierint, aut omnino absque Episcopi licentia, aut illa expirata, vel revocata.

Porro cum quaeritur, an & quando licentia audiendi confessiones semel Regularibus concessa expiret, aut revocari possit; tres casus sunt distinguendi.

Primus est, cum Regularis fuit approbatus ab Episcopo ad certum tempus, puta ad annum, vel biennium, quo tempore elapso expirat facultas audiendi confessiones, possunt enim Regulares ad certum tempus approbati post decretum S. Congregationis Episcoporum, & Regularum, hac de re editum.

Secundus est, cum fuit approbatus ad beneplacitum: potest enim confessiones audire, quamdiu Episcopus beneplacitum non revocaverit.

Tertius est, cum fuit approbatus simpliciter: & tunc, aut post approbationem supervenit nova causa, & semel approbatus potest iterum reprobari, dummodo causa illa confessiones concernat; quam tamen Episcopus non tenetur su-

perioribus Regularibus patefacere. Aut nova causa, ut supra non supervenit: & tunc aut Regularis fuit approbatus a Vicario Episcopi, aut ab ipso Episcopo. Si a Vicario, potest Episcopus Regularem semel à suo Vicario examinatum iterum examini subicere, & minus idoneum repetitum reprobare: si ab Episcopo non potest idem Episcopus quem semel simpliciter approbavit absque nova causa reprobare: potest tamen Episcopus successor iuxta Constitutum Pii V. quae incipit. *Romani Pontifici providentia*, §. 2. *vers. Volumus autem*. Quamdiu tamen licet approbatus per successorem reprobatum non fuerit, potest audire confessiones virtute approbationis Episcopi praedecessoris. Probatum hac, tum ex his, quae scripsi in c. *Acceptimus*, supra de *etat. & qualitat.* tum ex infra scriptis declarationibus.

Prima est S. Congregationis Concilii in hac verba: An Regulares approbati ab Ordinario ad audiendas confessiones praevio examine ad tempus, elapso tempore tanquam semel approbati possint invito Ordinario deinde audire confessiones: Congregatio censuit non posse.

Secunda, an Episcopus volens ex nova causa Regulares semel ad confessiones audiendas approbatos examinare, teneatur patefacere superioribus Regularibus, & an de huiusmodi causa constare debeat, vel sit credendum Episcopo attestanti huiusmodi causam subesse: Congregatio Concilii censuit posse Episcopum ex nova causa, etiam si de ea non constet in actis, rursus examinare, ac minus repetitum idoneum reprobare Regularem semel ad audiendas confessiones approbatum, idque ejus arbitrio, quod tamen esse debet moderatum, atque discretum, ita ut eo non abutatur. Verum ubi hoc facere voluerit, debere id superioribus Regularibus significare, non quidem cum individua expressione causae; sed tantum exprimentum se velle ob novam, quae supervenerit, causam ad huiusmodi examen procedere.

Tertia conueniens Regularibus S. Dominici Neritona. quod cum sint praevio examine approbati ad confessiones secularium audiendas a Vicario Episcopi, dum Episcopus Romae moraretur, nunc Episcopus ad suam Ecclesiam accedens velit eos rursus pro audiendis confessionibus examini subicere: Sac. Congregatio Concilii censuit, posse Episcopum rursus examinare confessorios Regulares a suo Vicario approbatos.

Quarta est sacra Congregationis Episcoporum his verbis. An Episcopus, qui Regulares ad confessiones personarum secularium audiendas approbavit, possit eosdem ex nova causa ab eisdem confessionibus audiendis suspendere, aut licentias illis concessas revocare, non obstantibus quibuscunque privilegiis, & non obstantibus quibuscunque personarum, atque ordinum: & qualis huiusmodi causa esse debeat; sacra Congregatio negotiorum, & consultationibus Episcoporum, ac Regularium praeposita censuit, Episcopum quamvis simpliciter, & absque illa temporis praefinitione approbaverit Regulares ad confessiones personarum secularium audiendas; posse tamen eosdem si nova causa superveniat, ut supra, suspendere, ac licentias illis

con.

concessas revocare, dummodo causa huiusmodi confessiones ipsas concernat. Ceterum si Regulares cum scandalo, aut alias inhoneste vivant, vel aliquod delictum committant, propter quod rationabili Episcopi iudicio videantur a confessionibus suspendendi, in quo ipsius Episcopi conscientia nullo modo esse onerata, cum praecipua ministerii Sacramenti Penitentiae qualitas sit integritas vitae, ac morum honestas: utique eam causam ad confessionis ministerium pertinere, ac proinde nihil obitare, quominus ob eam possit Episcopus Regulares à semetipso approbatos suspendere, aut repellere à confessionibus audiendis.

Quinta est S. Congregationis Concilii, ut infra. An Regulares possint personarum secularium confessiones audire virtute licentiarum à praedecessoribus ordinariis obtenturarum etiam renuente Episcopo Ordinario pro tempore existente: S. Congregatio censuit posse, quamdiu Episcopus non prohibuerit. Ceterum esse in facultate Episcopi successoris illos rursus examinare, atque iterum prohibere.

51 Decimus nonus habetur in cap. 2. *vers. Synodi quoque*, *sess. 24.* quoad accessum ad Synodum Diocesanae. Quibus autem casibus ex eo Decreto Abbates & Regulares cogi possint ad illa accedere ex sententia S. Congregationis Concilii, dixi plenè in c. *Quod super his*, à n. 1. & praesertim n. 5. & *sess. de major. & obed.*

52 Vigelimus est quoad praefixionem numeri in Monasteriis Monialium, de qua in cap. 3. *sess. 25. de regul.* Verum S. Congregatio alias consultata, an taxatio numeri Monialium Regularibus subiectarum, quae facienda est ex decreto Concilii in d. cap. 3. pertineat ad Episcopum solum, vel ad Superiorem Regularem: Respondit spectare ad utrumque, & ad Ordinarium, & ad Superiorem. Postea edita fuit Constitutio Gregorii XIII. quae incipit, *Deo factu virginitas*, quae observanda est.

53 Vigelimus primus habetur in eod. cap. 3. in *fin. sess. 25. de regular.* ubi Monasteria tam vicorum, quam mulierum de cetero erigi prohibentur sine Episcopi, in cuius diocesi erigenda sunt, licentia prius obtenta. Quo decreto sublata est prohibitio Bonifacii VIII. in cap. *un. de excess. Pralat. lib. 6.* & Clem. *Capientes, de penit.* ut censuit S. Congregatio. Qua tamen de re extant tria Decreta Apostolica.

Primum est Clementis VIII. qui de novo S. Congregationis Episcoporum, & Regularium sub die 26. Augusti 1603. motu proprio declaravit, locorum Ordinarios non posse licentiam ad novos Conventus, cujusque etiam Mendicantium Ordinis in civitatibus, & locis eorum ordinariae jurisdictioni subiectis, erigendos impertiri, nisi vocatis, & auditis aliorum in eisdem civitatibus, & locis excellentium Conventuum Prioribus, seu Procuratoribus, & aliis interesse habentibus, & causa servatis servandis cognita consisterit, in eisdem civitatibus, & locis novos huiusmodi erigendos Conventus sine aliorum detrimento commode sustentari posse. Siverò ab eorum in huiusmodi causis sententias ad Apostolicam Sedem provocari, & appellari contigerit, ipsos Ordinarios tamdiu erectionem novorum Conventuum suspendere debere, quo-

usque ab Apostolica Sede in eadem causa pronuntiatum extiterit. Iritum, &c. Alterum Decretum est Gregorii XV. quo tantum est, ut deinceps novi Conventus non erigantur, nisi in eis duodecim saltem Religiosis degere: & ex redditibus, & consuetis elemosynis competentiter sustentari valeant.

Tertium Sanctissimi D. N. Urbani VIII. quo adiecit, ut alioquin Conventus imposterum erigendi, in quibus duodecim Religiosi, ut supra, sustentari, atque inhabitare non poterunt, & actu non habitaverint; Ordinarii loci visitationi, correctioni, atque omnimode jurisdictioni subiecti esse intelligantur, ut dicam infra n. 78.

Consuevit quandoque dubitari, an Episcopis liceat ordinaria auctoritate monasterium Monialium erigere in vim dict. c. 3. *sess. 25. de regul.* Practica est, ut erectiones fiant à Sede Apostolica, tum propter gratias, indulgentias, privilegia, & exemptiones, quae ab illa impetrantur; tum propter facultatem educendi Abbatissam ex aliis Monasteriis pro novo Monasterii institutione. Cum enim hac facultas fuerit Episcopis adempta per Constitutionem Pii V. super clausura Monialium, ut idemmet Pius V. declaravit; illa non confuevit concedi nisi pro Monasteriis erigendis auctoritate Apostolica. Supplicationes autem rejiciuntur à Sanctissimo ad Congregationem Episcoporum, ac Regularium, in qua examinantur conditiones, & qualitates ad id requiritae, nempe ut erectio non fiat pro pauciori numero, quam duodecim Monialium Choristatum: ut dos constitutur non in censibus, sed in bonis stabilibus frugiferis, ac liberis ab omni onere, & fidei commisso purificato, aut purificando; & non minoris redditus pro dicto numero duodecim, quam trecentorum Ducatorum aureorum, & majoris pro locorum qualitate, ultra dotes ordinarias à puellis deferendas: ut monasterium erigatur intra moenia in loco salubri, ac libero à prospectu: ut fabrica, clausura, ecclesia interiori, & exteriori, loco pro novitiis distincto, atque omnibus officinis sit sufficienter instructum, & alia id genus.

54 Vigelimus secundus habetur in cap. 4. *sess. 25. de regul.* in illis verbis; nec licet Regularibus à suis Conventibus recedere etiam praetextu ad Superiores accedendi, nisi ab eisdem missi, aut vocati fuerint. Qui vero sine praedicto mandato in scriptis obtento repertus fuerit, ab Ordinariis locorum tanquam delictor sit inibi puniatur.

55 Vigelimus tertius habetur in eodem c. 4. in *fin.* ubi decretum, ut Regulares, qui studiorum causa ad Universitates mittuntur, in Conventibus tantum habitent; alioquin ab Ordinariis puniantur.

56 Vigelimus quartus habetur in cap. 5. in *princ. sess. 25. de Regularibus*, quo innovatur Constitutio Bonifacii VIII. in cap. *Periculosi de stat. reg. lib. 6.* & tribuitur Episcopo, ut Sedis Apostolicae delegato plenissima auctoritas in his, quae pertinent ad clausuram conservandam, & in monasteriis Monialium exemptis. Unde ex sententia sacrae Congregationis licet Episcopo monasteria Monialium etiam Regularibus subiectarum vitare, & singulas Moniales absque Regularium interventu alioquin concernentibus clausuram,

T. 4

& exa.

& examinare, & clausuram violantibus penam imponere. Præterea cum Episcopus N. scripsisset ad S. Congregationem quosdam laicos iusdandam conventionis vigore detinere claves monasterii Montium Carmelitanis regularibus subiectarum: S. Congregatio censuit claves auferendas illis Oeconomis, secularibus, & tradendas Episcopo tamquam Ordinario, cui Concilium custodiam clausuræ Monialium commisit. Quod lapsus etiam ordinatum fuit à S. Congregatione Episcoporum, ac Regularium in casibus contingentibus.

57 Vigelimus quintus ponitur in eod. cap. sess. 25. de regul. in illis verbis: Nemini autem Sanctimonialium liceat post professionem exire à monasterio etiam ad breve tempus quocumque prætextu, nisi ex aliqua legitima causa ab Episcopo approbata. Cæterum hæc facultas postea in Constitut. Pii V. De clausura Monialium restricta fuit ad tres casus dumtaxat, videlicet epidemiarum, lepræ, & magni incendii. Quod verò subnequitur in d. cap. 7. ut ingredi intra septa monasterii nemini liceat sine Episcopi, vel Superioris licentia in scriptis obtenta, ita est intelligendum, ut Episcopus dare possit licentiam in monasteriis sibi subiectis tantum; at verò talem licentiam obtinendam esse à Regularibus censuit sacra Congregatio, si eis, non autem Episcopo subiecta sint. Sed tamen cum dubitatum fuerit, an attendenda sit consuetudo post Concilium introducta, ut Ordinarii concedant licentiam ingressus ad monasteria Regularibus subiecta, privative ad ipsos Superiores Regulares: Congregatio censuit attendendam esse huiusmodi consuetudinem, si legitime præscripta fuerit, quod iudex competens cognoscit, maneatque Episcopus in ea quasi possessione, in qua nunc reperitur.

59 Porro quoad licentias accedendi ad colloquium cum Monialibus ad crates, S. Congregatio dixit, si in loco sit consuetudo non accedendi ad monasteria Regularibus subiecta sine licentia Episcopi, eam consuetudinem esse obtinendam, sed circumscripta consuetudine aliud dicendum est: nam cum Episcopus potentia consueverit sacram Congregationem an possit prohibere edictis suis, ne seculares accedant ad colloquia cum Monialibus absque sua licentia in scriptis, etiam si sint ex monasteriis subiectis Regularibus: Sac. Congregatio censuit Episcopum non potuisse ex Concilio prohibere accessum secularium ad crates ferreas monasterii non subiecti sibi, cum de licentia Superiorum Regularium monasterii possint accedere seculares, sed a nequam rescribatur Episcopo, sciendum à Tribunali Vicarii Romæ quid observetur, qualia edicta proponat in hac re; & si edicta, & observantia Romæ consentiant cum sententia S. Congregationis rescribendum Episcopo absque alio verbo faciendo in Congregatione, visis postea edictis propositis à Vicario urbis, reperitur esse ea esse concepta hisce verbis: Prohibetur cuique personæ, ne audeat ire ad colloquendum cum Monialibus ad crates, vel ad rotam monasterii sine licentia Vicarii in scriptis, aut Protectorum dictorum monasteriorum: ex quibus verbis apparuit in monasteriis subiectis Regularibus habitam fuisse ratio-

nem eorum Superiorum, & datam illis facultatem concedendi huiusmodi licentiam, Et quia Romæ inter Superiores monasteriorum nullus maior Protectoribus; ideo eorum facta mentio. Hæc relatione sic facta Sanctissimo ex sententia sacre Congregationis, Sanctissimi. censuit scribendum Episcopo licere Superioribus Regularibus dicti monasterii dare licentiam accedendi, & alloquendi ad crates, à fortiori arguendo, quia possent etiam dare licentiam ingrediendi ex Concilio; ideo non posse prohiberi edictis ipsius Episcopi. Admonendos tamen Regulares à suis Visitatoribus, ne abutantur ista facultate.

Postquam resolutionem cum hæsitatum esset, an si Ordinarii expedire ex aliqua legitima causa, & iuxta videretur, licentias à Superioribus Regularibus concessas aliquando improbare possent: Sac. Congregatio censuit non posse improbare, cum Episcopus in exemptis nullam habeat iurisdictionem, nisi illam, quæ vel à Canone, vel à Sede Apostolica reperitur concessa, cap. Sanæ, de excessu prelati. Cæterum, et si hæc ita se habeant, tamen postea sacra Congregatio Episcoporum, & Regularium ob rationem recti regiminis auctoritate sibi tributa decrevit licentias accessus ejusmodi etiam ab Episcopo esse subscribendas, licet ex consuetudine à Superioribus Regularibus dumtaxat subscibi consueverint.

Quo verò ad accessum ipsorum Monialium Regularium ad colloquendum cum Monialibus, cum anno 1590. S. Congregatio Episcoporum, & Regularium de mandato Sixti V. decreverit, ne ulli Religioso, excepto Superiore, cui cura monasterii incumbit, Visitatoribus, Confessariisque ordinariis, & extraordinariis, cum ad tempus deputabitur, liceat absque licentia ejusdem Congregationis accedere ad monasteria Monialium sive sui, sive alterius ordinis ad colloquendum, sive tractandum cum eis; neve permitti ad prædicandum, vel Missas celebrandas Moniales, Soteres, aut quamlibet aliam personam intra clausuram degentes alloqui possint sub pena privationis officiorum, ac vocis activæ, & passivæ ipso facto incurrendæ, ne reatu mortalis peccati, ut postea declaravit die 1. Julij 1606. Nuper tamen iussu Sanctissimi. D. N. Urbani VIII. eadem sacra Congregatio facultatem tribuit locorum Ordinariis, ut possint licentiam concedere per quatuor vices ad summum quolibet anno cuicumque Regulari, ut Moniales sibi in primo tantum, & secundo consanguinitatis gradum conjunctas convenire, & alloqui possint; Id verò non aliter, quam servata ad linguam formam infra scripta; Ut id nullo modo liceat diebus festivis, aut in Adventu, Quadragesima, feria sexta, Sabbatho, & vigiliis, prædictaque licentia obtenta consignetur Confessario ordinario monasterii, qui penes se retinere debeat, isque associet, & præfatus sit, & auctoritates de more, non autem alix assistant, & licentia huiusmodi pro die, & hora certa, & in scriptis concedatur, in librisque Cancellariæ ejusdem Ordinarii annotentur. Serioque præcipit Ordinariis, ne aliter licentiam concedant, quam juxta formam supra scriptam; alioquin Sanctitatis Sææ iudicium reformident, & Re-

& Regulares eo ipso sint additi penis decreti perinde ac si nullam licentiam obtinissent, ut in Decreto edito 13. Calend. Decembr. 1623.

Sane quod decernitur in d. cap. sess. 25. de regul. de translatione, & reductione monasteriorum Sanctimonialium extra mœnia ad nova, vel antiqua monasteria intra urbes, vel oppida frequentia, non pertinet ad Episcopum si monasteria sint exempta, sed ad epum Superiorum, ut indicant verba illa & alii superiores: Et S. Congregatio declaratavit.

60 Vigelimus sextus est in cap. 7. sess. 25. de regul. quo decernitur, ut si in monasterio nulla Monialis reperitur qualitas requisita ad hoc, ut possit eligi in Abbatiâ, ex alio ejusdem Ordinis eligi possit. Verum facultas Episcopo attributa educendi Moniale ex monasterio causa superioris propolita, sublata fuit per Bullam Pii V. editam super clausura Monialium; ut idemmet Pius V. Constitutionis lator declaravit. Quod autem subicitur in eod. cap. 7. vers. Si hoc etiam in commodum, ut Abbatiâ eligi possit cum qualitatibus sibi præscriptis Episcopo, vel alio Superiore consentiente, hunc habet sensum, ut Episcopi quidem in monasteriis sibi subiectis tantum, in aliis verò superioris consensus exigatur. Et eundem sensum habent verba, quæ ponuntur in fin. d. cap. 7. vers. Si verò, nec non verba cap. 10. eisdem, sess. 25. de regul. quibus jubetur, ut præter ordinarium Confessorem, alius extraordinarius ab Episcopo, & aliis Superioribus his, aut ter in anno offeratur. Hæc enim facultas in monasteriis Monialium Regularibus subiectarum non pertinet ad episcopum, sed ad superiores Regulares dumtaxat, ut Sac. Congregatio respondit ab Archiepiscopo Januensi consulto. Hodie tamen in hoc servari debent, quæ præscribuntur in Constitut. Gregor. XV. de exempt. privileg.

61 Vigelimus septimus est in monasteriis, quæ generalibus capitibus, aut episcopis non subsumunt, nec suos habent Regulares ordinarios Visitatores: nam si infra annum in Congregationem sese redigere neglexerint, licet Metropolitanis, in cujus provincia prædicta monasteria sunt, tanquam Sedes Apostolica delegato eos pro prædictis causis convocare. Quod si Metropolitanus id exequi non curaverit; Monasteria, eorumque personæ subduntur Episcopo, in cujus Diocesi sita sunt, tanquam Sedes Apostolicæ Delegato, ut statuitur in cap. 8. sess. 26. de regul.

62 Vigelimus octavus habetur in cap. 9. ejusdem, sess. 25. de regul. quo monasteria Monialium Sedis Apostolicæ immediate subiecta subiciuntur Episcopo tanquam ejusdem Sedis Delegato.

63 Vigelimus nonus habetur in cap. 11. sess. 25. de regul. in ea parte, in qua disponitur, ut in monasteriis; quibus imminet cura animarum personarum secularium, aliqui etiam ad nutum amovibiles non deputentur, nisi de Episcopi consensu, & prævio examine per eum, vel ejus Vicarium faciendo. Quo loco observanda est differentia inter cap. 7. sess. 7. & hoc Decretum. Illud enim loquitur cum Parochiales sint monasterii unitæ: hoc verò cum cura animarum principaliter ipsi monasterio incumbit: in casu cap. 7. potest Episcopus in Parochialibus unitis erigere

vicarias perpetuas, si pro bono ecclesiarum regimine ita expedire judicaverit, prævia tamen erectione tituli Vicariæ, ut S. Congregatio censuit; in terminis verò d. c. 11. Vicarias erigere non potest, sed Regulares pro tempore faciendi ad curam animarum personarum secularium exercendam in ecclesia monasterii, seu etiam in membro monasterii non unito, ex sententia S. Congregationis non aliter sunt deputandi, quam ad suorum Superiorum matrem amovibiles, Præterea Vicaria perpetua beneficium parochiale censetur, ubi abdicata est profus cura à Rectore, & in Vicarium translata. DD. in c. Extrinseca, §. Qui verò, de prebendis, & in Clem. 1. mea, de offic. Vicarii. Ideoque eo casu conferri debet prævia forma examinis per concursum à Concilio præscripta in cap. 18. sess. 24. & S. Congregatio censuit, licet regulariter in huiusmodi Vicariis concursus non requiratur: at in beneficiis Regularibus curatis censuit non requiri formam concursus, quia de eis extrat specialis provisio Concilii in d. cap. 11. sess. 25. de regul. Rursus nominationem Vicariorum secularium amovibilium in beneficiis curatis unitis censuit spectare ad Episcopos: Vicariorum verò secularium perpetuorum, atque regularium sive perpetuorum, sive amovibilium in vim certæ Constitutionis à Pio V. emanatæ spectare ad eos, in quorum ecclesiis unitis ipsi Vicarii ponentur: Illosque non esse prævio concursu, sed tantum examine, & approbatione Episcoporum deputandos. Atqui in casu cap. 11. nominationem Capellani pro exercenda cura monasterii incumbente indistincte ad superiores Regulares pertinet. Et generaliter dixit si monasterium erectum legitime fuerit super corpus parochialis servandum esse d. cap. 11. sess. 25. de regul. & sic posse curam animarum exerceri per Regularem; qui tamen prævio examine Episcopi fuerit idoneus approbatus, secus autem esset, si Parochialis esset unita, quia tunc servaretur c. 7. sess. 7. Cæterum quid observandum, si Parochiales nec sint monasterio unitæ, nec cura ipsi monasterio incumbat, liquet ex infra scripta declaratione S. Congregationis, videlicet utrum in collatione Parochialium, quæ Regularibus conferri consueverunt, requiratur examen de litteratura, vita, & moribus, & c. ita ut nullæ sint provisiones dicto examine non præcedente: S. Congregatio censuit hanc rem non esse determinatam ullo textu Concilii, quia cap. 11. sess. 25. de regul. loquitur de cura animarum incumbente monasteriis Regularium, & c. 7. sess. 7. loquitur de unitis. In dubio autem proposito agitur de parochiali, quæ nec monasterium est, nec unita monasterio, sed pertinet ad collationem Regularium, tamen ex identitate rationis Patres existimant requiri examen. & approbationem Ordinarii, ita tamen, ut nullæ non sint provisiones, sed regulariter possit amoveri, nisi ab Ordinario fuerit examinatus, & approbatus.

64 Trigelimus est in c. 12. sess. 25. de regul. ubi statuitur, ut censuræ, & interdicta ecclesiastica etiam ab Ordinariis emanata mandante Episcopo à Regularibus in eorum ecclesiis publicentur, atque serventur. Et ad hunc textum cum dubitatum fuerit an Episcopus loci ordinarius prohibere possit, ne Regulares in Ecclesiis suis Sa-

ce dotes saculares exteror divina Officia celebrare permittunt, nisi prius ab ipso Episcopo visis litteris commendatitius ipsi sacerdotes admissiverint: S. Congregatio censuit posse.

66 Trigelimus primus ponitur in eodem cap. 12 in 2. parte, ubi mandat Regularibus, ut servent dies festos, quos observari in sua Diocesi Episcopi præcipiunt. Quod quidem decretum S. Congregatio declaravit, ita esse intelligendum, ut Regularium ritus illis diebus festis semper permaneat quoad Missas celebrandas, & cetera divina officia tam publice, quam private ab ipsis Regularibus in eorum ecclesiis persolvenda. Nec circa hunc ritum ab Episcopis quoquo modo quicquam in contrarium eisdem Regularibus præcipi posse; quod si de facto præceperint, Regulares nequaquam ipsis Episcopis obedire tenentur. Verum quoad conciones, & lectiones, quas iidem Regulares ad populum habuerint, debere se conformare Evangelii, & apostolicis, quibus utitur clerus secularis illis diebus festis.

67 Trigelimus secundus est in cap. 13, immediate sequenti, quo tribuitur Episcopis facultas componendi appellatione remota controversias omnes de præcedentia inter ecclesiasticas personas tam saculares, quam regulares. Nam in Processionibus publicis, cum in eis, quæ sunt in tumulandis defunctorum corporibus, & in deferenda Umbella, & aliis similibus.

68 Trigelimus tertius ponitur in eodem cap. 13, ubi statuitur, ut exempti, omnes sive saculares, sive regulares ab Episcopo ad publicas Processiones vocari accedere compellantur. Quod fieri posse censuit S. Congregatio etiam compellendo eos per pœnas, vel censuras ecclesiasticas; nec eo casu absolvi posse à suis Superioribus, quia sunt excommunicationes ab homine, quarum ab solutio petenda est à iudicibus, qui tulerunt, vel à Sanctissimo.

Excipiuntur in fine hujus Decreti, qui in strictiori clausura perpetuo vivunt. Item Gregor. XIII. excipit Regulares, quorum monasteria distant à civitate ultra medium miliare.

69 Trigelimus quartus est in Regularibus, qui etiam degant intra claustra, tamen extra ea notorie & cum scandalo delinquant; hi enim puniri possunt ab Episcopo juxta terminos cap. 14. sess. 2. de regul. & Conititur, Clementis VIII. editæ 18. Martij 1596. id est, cum superior Regularis ab Episcopo admonitus delinquentem infra tempus ab Episcopo præscribendum non punierit, ac de punitione Episcopum certiorum non fecerit. In qua quidem Constitutione illud etiam adijcitur, ut si Superior sic delinquentem ad aliam Diocesim transmiserit, intante Episcopo intra terminum ab Episcopo præscribendum, ad locum, in quo delinquit, illum revocare teneatur: alioquin Ordinarius loci, in quo transmissus fuit, ab Ordinario loci commissi delicti, requisitus, vel alius de illius delicto informatus tanquam Sedis Apostolicæ delegatus Decretum Concilii exequi, & eum punire possit, ac debeat. Extra claustra verò S. Congregatio intellexit Regularem delinquere, etiam cum in Ecclesia monasterii delinquit, nisi clausi portis, & solis regularibus in ea existentibus delictum sit commissum. Cæterum quando extra

claustra Regularis delinquit, cum dubitarum fuerit, an detinendus sit in carceribus Episcopi, donec processus in curia episcopali coniciatur, eoque compilato instante superiore remittendus sit una cum processu puniendus, vel potius non expectata compilatione processus; statim remittendus sit ad Superiorem una cum suis probationibus, quæ habentur: S. Congregatio censuit statim esse remittendum.

70 Trigelimus quintus est in cap. 16. sess. 25. de regul. quo nulla decernuntur renunciaciones novitiorum, nisi fiant cum licentia Episcopi, sive ejus Vicarii infra duos menses ante professionem.

Trigelimus sextus habetur in eodem cap. 16. in fin. ubi statuitur ut Novitius à monasterio ante professionem abeuntibus, omnia restituantur, quæ sua erant. Idque ut rectè fiat, Episcopus etiam per censuras ecclesiasticas, si opus fuerit, compellat.

71 Trigelimus septimus est quoad voluntatis puellarum Deo dicandarum explorationem ab Episcopo faciendam ex Decreto, 7. ejusdem sess. tam ante habitus susceptionem, quam ante professionem si puella sit major duodecim annis; ac si minor duodecim annis sit, ante professionem dumtaxat. Ita enim hunc textum S. Congregatio interpretata est, cujus professionis tempus ne Episcopus ignoret, tenetur præfecta monasterij eum ante mensem certiorum facere: alioquin suspensa est ab officio, quamdiu Episcopo videbitur.

72 Trigelimus octavus est in cap. 19. sess. 25. de regul. ubi statuitur, ut Ordinarius debeat adhiberi una cum Superiore regulari in iudicio nullitatis professionis; quem textum S. Congregatio declarat habere locum sive Professus nullitatem suæ professionis alleget, sive Religio vellic illum expellere tanquam nulliter professum.

73 Trigelimus nonus ponitur in cap. ult. sess. 25. de regul. in fin. ubi Capitulis Generalibus deficientibus exequi decreta illius sess. disponitur, ut Concilia Provincialia per deputationem aliquorum ejusdem ordinis provideantur.

74 Quadragesimus habetur in cap. 13. sess. 25. de reform. quo decernitur, ut quibuscumque in locis jam ante annos 40. Quarta funeralium cathedrali, aut parochiali ecclesiæ solita esset persolvi, ac postea fuerit ex quocumque privilegio aliis monasteriis, aut quibuscumque locis prius concessa, eadem posthac integrè cathedrali, seu parochiali ecclesiæ persolvatur, non obstantibus privilegiis, etiam Mari Magno nuncupatis.

75 Quadragesimus primus est in Regularibus, qui ob notorium delictum in excommunicationem inciderunt, quos censuit S. Congregatio posse ab Episcopo publice denunciari excommunicatos, ut ab aliis evitentur.

76 Quadragesimus secundus est in Regularibus etiam S. Joannis Hierosol. qui in personam Episcoporum delinquant. Prælatorumque jurisdictionem turbant, aut illos impediunt, ne manus exequantur; quibus casibus S. Congregatio censuit eos citra ullam exceptionem per eodem Ordinarios legitime coerceri, & puniri posse, nec non incidere in Bullam, quæ legi consuevit in die Cenæ Domini. Quam S. Congregatio

gationis sententiam Gregor. XIII. ad se relata approbavit, præterquam quoad illud verbum, *urbani*, quod visum est nimis generale; ideo dixit decretum concipiendum esse contra impedientes jurisdictionem Prælatorum, eodem verbo utitur Alexander III. in cap. 1. supra de off. deleg. ibi: Si eos manifestè cognoveris iustitiam impedire, & Innocentius IV. in cap. 1. de penis, lib. 6. ibi: Si hac occasione sua impediatur jurisdictione.

77 Quadragesimus tertius est quoad expositionem Sanctissimæ Eucharistiæ: decrevit enim S. Congregatio, ut non liceat Regularibus etiam in propriis ecclesiis Sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum publice adorandum exponere, nisi ex causa publica, quæ probata sit ab Ordinario, ex causa autem privata possint, dummodò sanctissimum Sacramentum è Tabernaculo non extrahatur, & velatum remaneat, ita ut ipsa Hostia videri non possit, &c.

78 Quadragesimus quartus habetur in decretis de celebratione Milliarum à S. Congregatione Concilii editis auctoritate Sanctissimi D. N. Urbani VIII. in 8. *Deinceps vero*, in Bullar. tom. 4. pag. 314. ubi statuitur, ut monasteria, & loca regularia posthac recipienda, in quibus duodecim Religiosi sustentari, atque inhabitare non poterunt, & actu non inhabitaverint, Ordinarii loci visitationi, correctioni, atque omnimodæ jurisdictioni subiecti esse intelligantur. Decreta fuerunt edita anno 1625. die 21. Junij, & publicata die 22. Septembris. Quod nota propter adverbium illud *posthac*.

79 Quadragesimus quintus habetur in alia ejusdem Constitutione, quæ incipit, in *suprema*, edita Idibus Novembris 1627. qua statutum est, ut cognitio causarum contra personas ecclesiasticas tam saculares, quam regulares, quæ monetas aureas, vel argenteas tundunt, fabricant, colorant, vel alias adulterant, erogant, aut exponunt, in Italia spectet ad Ordinatios locorum privative quoad omnes Superiores Religiosorum, ipsique Superioribus penitus exclusus: & quoad loca intra fines alicujus Diocesis, non tamen de Diocesi existentia, ad Ordinarios ipsam Diocesim, intra quarum fines eadem loca extiterint: quo verò ad ea, quæ extra fines alicujus Diocesis consistunt, ad viciniores eorumdem locorum Ordinarios.

80 Quadragesimus sextus est in Constitutionibus Regularium, qui primum fuerunt suppressi, & secularizati, ac deinde ex rationabilibus causis ad primævum statum Regularem redacti, ac suis Religionibus restituti; substituit enim omnimodæ jurisdictioni Ordinarii loci tanquam Sedis Apostolicæ Delegati, donec haberint reditus sufficientes, quibus sustentari valeant, & cum effectu sustententur duodecim Religiosi, ut in Decreto san. mem. Innocentii X. cujus tenorem retulimus in cap. *Relatum*, num. 71. inf. Ne Cler. vel *Manach*.

81 Quadragesimus septimus est in Constitutionibus Regularium nunquam suppressis, in quibus actu non aluntur saltem sex Religiosi, quorum ad minus quatuor sint Sacerdotes; subjacent namque jurisdictioni Ordinarii similiter tanquam Delegati Sedis Apostolicæ, ut habetur in eodem Decreto, *verè*, Insuper,

An autem jurisdictione in his ultimis duobus casibus censetur attributa Ordinario privative ad Superiores Regulares, an cumulative, plene examinavimus, in cap. *Quanto*, supra eodem.

DE MAIORITATE, & Obedientia.

Cap. Cum certum.

S V M M A R I V M.

- 1 Major in honoribus reverentialibus exhibendus estimatur ceteris paribus ex prioritate temporis.
- 2 Honores, & manera etiam inter personas Ecclesiasticas distribui debent secundum distinctionem graduum, & ordinum. & num. seqq.
- 3 Graduum, & ordinum distinctio cur à Deo constituta fuerit in Ecclesia militanti.
- 4 Hierarchiam ecclesiasticam confundit, qui affirmat omnes in Ecclesia pari potestate præditos esse.
- 5 Præcedentia in honoribus deferenda est ex temporis prioritate. Declaratur procedere, si cetera sint paria. in. 11.
- 6 Prior tempore positus est iure.
- 7 Doctoribus antiquior magis est deferendum, quam modernis.
- 8 Præcedentia debetur ratione antiquioris ingressus in religionem.
- 9 Congregatio Canoniorum Regularium Lateranensium præ antiquitate præcedit omnes alias Religiones.
- 10 Canonici Congregationis S. Georgii in Alta Venetiarum veniunt Cleri secularis appellatione, & ideo præcedunt Canonicis Regularibus Lateranensibus.
- 11 Præcedentia ex prioritate temporis debetur illi, qui sunt ejusdem dignitatis, & ordinis aliis secus.
- 12 Major ordine, licet in Ecclesia posterior receptus, præfertur in loco, & portione; nec valet consuetudo contraria. Consuetudo ut non habens dignitatem præferatur illam habenti, irrationabilis est. ibidem.
- 13 Præcedentia Episcoporum in Concilio provincialibus attendi debet secundum tempus ordinationis, non secundum dignitatem Ecclesiarum.
- 14 Canonici, Abbates, Commentarii, Dignitates, & Procuratores Cathedralium quem locum habeant in Concilio provinciali. ibidem.
- 14 Ordinatus à majore, major est, & præcedit antiquiori si sit ejusdem ordinis, secus si inferioris.
- 15 Miles creatus à Rege præfertur militi creato ab inferiori, si sint pares dignitate.
- 16 Consuetudo attendi debet in deferenda præcedentia, etiam si repugnet juri communi.
- 17 Consuetudo ut minor præferatur majori, vel posteriori antiquiori, est irrationabilis, & impræferibilis.
- 18 Nisi contingat ratione dignitatis, vel officii.
- 19 Patriarcha Constantinopolitana etiam posterior ordinatus præfertur inter quatuor Patriarchas.
- 20 Præcedentia in honoribus quo ordine singula administrari debent, Episcopi

- 21 Episcopi appellatione remota ne videntur comparari controversias de precedentia vertentes inter personas ecclesiasticas, & faculares, sed inter ecclesiasticas tantum.
- 22 Fratres Mendicantes quo ordine inter se precedere debeant: & quid de Confratribus sit etatum.
- 23 Precedentia an sit ad iudicanda Capitula Valvensis, an vero Capitula Ecclesie Sulmanen. & n. seq. usque in fin.
- 24 Valvensis ecclesia ubi, & quo tempore constructa fuerit. & num. 29.
- 25 Sulmonensis Ecclesie origo. & n. 27.
- 26 Blondi error quod Sulmo esset caput Episcopatus Valvensis.
- 28 Valvensis provincia pro dote Ecclesie S. Pelini à Romano Imperio donata.
- 29 Precedentia arguitur ab ordine littera.
- 30 Concordia Capituli Valvensis ac Sulmonen. an presumatur confirmata.
- 31 Vnio principalis operatur ut qualibet Ecclesia sua retineat prerogativas.
- 32 Cathedra in Ecclesia facta deducitur ex electioe Vicarij Capitularis.
- 33 Episcopus olim exigebatur ab universo Clero.
- 34 Electio Prelati sit per Collegium utrimque Ecclesie aequè primarij sicut in via. Ecclesia conventualis per unionem aequè principaliter non efficitur cathedrali. ibid.

CUM CERTUM. In honoribus reverentialibus impendendis major ponderatur ceteris paribus ex temporis diuturnitate, seu prioritate. Hoc dicit, secundum Antonium de Butr. & Joan. de Imol. Prima pars ponit decisionem exordium. Secunda dispositionem, ibi, sit.

- 2 Nota primò, ex hac Decretali etiam inter personas ecclesiasticas habendam esse distinctionem in honoribus exhibendis: nostra enim Hierarchia, ut Dionys. inquit in cap. 6. Ecclesie Hierarch. à Deo traditis ordinibus sanctè disposita sanctis, & celestibus Hierarchiis conformis est: & sic Ecclesia militans exemplata est à triumphante, ut dicit gloss in Clement. fin. in ver. Ecclesia, de heret. Unde quemadmodum in Ecclesia triumphante non omnes sunt pares ordine, & officio. (Sunt enim ibi Angeli, Archangeli, &c. c. Principium, §. Omnis lapsus de parit. distinct. 2.) ita & in Ecclesia militante non omnes debent esse pares gradu, & potestate; sed alii majores, & alii minores; & secundum majoritatem, & minoritatem honores, & munera sunt deferenda. Quippe ut legitur in epist. 52. Gregorii I. ad Episcopos Galliarum; & eodem serè verbis in epistola Bonifacii II. ad Eulaliu. (Ad hoc dispensationis divinæ provisio gradus diversos, & ordines constituit esse distinctos, ut dum reverentiam minores potioribus exhibent, & potiores minoribus dilectionem impenderent, vera concordia fieret, & ex diversitate contextu, & rectè officiorum gereretur administratio singulorum. Neque enim Universitas alia poterat ratione subsistere, nisi hujusmodi magnus eam differens ordo servaret.) Referuntur in can. Ad hoc, 89. dist. idque ad exemplum celestis militie ut ibi in ver. Quia verò. Unde Concilium Trident. de sacram. Ordin. sess. 23. cap. 4. (Si quis, inquit omnes Christianos promiscuè

novi Testamenti Sacerdotes esse, aut omnes pari inter se potestate spiritali præditos affirmet, nihil aliud facere videtur, quam ecclesiasticam Hierarchiam, quæ est utriusque ordinis, confundere; perinde ac si contra B. Apostoli doctrinam omnes Apostoli, omnes Prophete, omnes Evangeliste, omnes Pastores, omnes sint Doctores.) Hæc ibi. Quare honores, & munera non ordinatis omnibus, sed potioribus quibusque injungenda sunt, dicit text. in l. Honores, ff. De decurion.

Secundò nota precedentiam in honoribus deferendam esse ex prioritate temporis, ut hic est casus secundum omnes, idque in voto, in sede, & perceptione præbende, in scribendo, in sigillando, & similibus, secundum Innocent. in princ. cum quo transeunt Holt. num. 5. in ver. Quæ prius, Joan. Andr. & Bellam. ambo in principio in ver. Et or. Abb. num. 2. vers. Sed quæro pro declaratione, & reliqui omnes. In his enim habet locum illud brocardium Qui prior est tempore, potior est jure, cap. ult. 7. 5. dist. in cap. Concilia, §. Hinc etiam, 17. distinct. cum concord. de quibus hic per gloss. 2. Quod facit pro Senibus, & Doctoribus, qui prius lauream adepti sunt; & pro militibus, qui prius militare cœperunt, ut posterioribus sint præponendi, secundum Butr. hic num. 2. Imol. num. 1. & Abb. num. 3. Item facit pro Scriporibus antiquis, quibus magis est deferendum, quam junioribus, quia temporis diuturnitas videtur eis auctoritatem contulisse, Sylvest. in ver. Opinio, num. 2. & fuisse ostendimus in cap. Ne innotari, supra, de Constitut. contra opinionem quorundam recentiorum, qui dixerunt Doctores neotericos, seu modernos antiquioribus præstare auctoritatem.

- 8 Hinc præzeminentia debetur ratione antiquioris ingressus in religionem, ut per hunc textum dicit Rota in Meliten. precedentia 35. Majj 1577. ut apud Cardin. Seraphin. decis. 326. n. 3. post Aretin. conf. 23. n. 10. vers. Ad versum.
- 9 Hinc etiam Religio Canonicorum Regularium, cum ortum habuerit ab initio nascens Ecclesie, in processibus, & aliis actibus publicis præcedit omnes alias religiones, & obtinet primum locum immediatè post Clerum secularem, ut patet in Constitutione Pii V. quæ incipit: Cum ex ordinum, edita 10. Cal. Januarij 1570. in Bullar. tom. 2. pag. 324. & dixi plenius in cap. Quod de trimoyre, num. 8. & seq. infra, de stat. Monach. licet non præcedat Congregationi Canonicorum S. Georgii in Alga Venetiarum, quia veniunt Cleri seculares appellatione, ut idemmet Pius V. postea declaravit in alia Constitutione incipien. Cum alias, 10. Calen. Iunij Pontificatus anno 6. in Bullar. tom. 2. pag. 340. Et complures prerogativas, quæ antiquioribus, & senioribus competunt, congerit Ludov. Roman. in repet. leg. si verò, §. De viro, in 53. Fallen. ff. solut. matrim. & decem enumerat Archid. in c. Domino Sancto, 50. dist.

Cæterum prædicta conclusio quòd precedentia in honoribus ex prioritate temporis ad iudicari debent, ex mente omnium declaratur procedere tantummodo ceteris paribus: & ita in specie adnotatum Anton. de Butr. in summa hujus textus, Imola num. 1. in gloss. 1. & Abb. num. 3. Aretin. dist. conf. 23. num. 10. vers. Ad versum. Unde

Unde inferitur primò ut habeat locum dumtaxat inter eos, qui sunt ejusdem dignitatis, & ordinis, ut Episcopus inter Episcopos, Presbyter inter Presbyteros, & sic de singulis: alias secus, Quare Episcopus antiquior non præcedit Metropolitano, nec Diaconus Presbytero etiam posteriori ordinato, ut est casus in cap. Statimus, infra eodem ubi major ordine, licet in ecclesia posterior receptus, in loco, & portione præferatur & tradunt hic Innoc. in princ. vers. Item in his, qui eujdem ordinis sunt Holt. num. 2. Io. Andr. n. 1. Anchar. in princ. Abb. num. 2. & alii communiter. Imò non valet consuetudo ut prius recepti præferantur postea receptis, si postea recepti sint constituti in ordine majori, ut per text. in d. cap. Statimus, dixit Rota coram Seraphino decis. 716. n. 4. & irrationabilis est consuetudo, ut non habens dignitatem præferatur illam habenti. Aretin. d. conf. 23. in fine. Dec. in l. Cum quid, num. 24. ff. si cert. petatur. Seraphin. ubi supra. Quod verò ad digniores meritis vide textum in cap. Licet ergo, §. q. 1. & distinctionem Abbatis hic numero 2. vers. Adverse quia hæc ultima limitatio.

Porro in Conciliis Provincialibus ex sententia S. Congregationis Concilii attendi debet in precedentia Episcoporum tempus ordinationis, non autem dignitas Ecclesiarum: & Commendatarii inter Abbates sunt recipiendi, Canonici Cathedralis ecclesie præferendi sunt quando Capitulariter procedunt. Extra hunc casum Abbates titulares, vel habentes usum mitræ debent præcedere Commendatarios. Post hos locum obtinentes Dignitates, & post Dignitates collocandi sunt procuratores ecclesiarum Cathedralium.

- 14 Inferitur secundò ut eadem conclusio non procedat si posterior ordinatus fuerit à majore; quia major est, & præcedit antiquiores, cap. Per teus infra, eodem l. 1. & ultra ff. de ab. scriben. glo. 1. hic Innoc. in princ. vers. Ordinatis tamen à Papa. Butr. numero 3. & Imola numero 1. vers. Salvo, nisi posterior fuerit ordinatus à Papa, & primus ab Ordinario. Concilium Bononiense conf. 1. Pro Monachis S. Benedicti, numero 8. & seq. Quod tamen intellige dummodo sint ejusdem ordinis: neque enim Diaconus etiam prius à Papa ordinatus præferitur Presbytero posteriori ordinato ab Episcopo, quia termini non sunt pares, ut Imol. ubi supra, qui hinc inferat ad militem creatum à Rege, ut præferri debeat militi etiam prius creato ab inferiori. Adde dummodo sint pares dignitate, alias secus, ut ex dictis patet.

Inferitur tertio ut locum habeat prædicta conclusio nisi probetur contraria consuetudo, quæ præcipue attendi debet in honoribus exhibendis, cap. Cum omnes, de conscri. cap. Cum olim, de consuet. secundum Innocent. hic in fin. Bald. in d. cap. Cum olim, numero 1. Cardin. conf. 62. incipien. in Ecclesia Bilonen. numero 1. Maedic, decis. 244. num. 2. Rota in O. velen. infra sedenti, 24. O. velen. 1576. coram Blanchetto, & in Callaguritana Præzeminentiarum 13. Novembrij 1591. coram Seraphino, ut in ejus decis. 264. num. 1. Quod procedit etiam talis consuetudo repugnat juris dispositioni, puta ut minus dignus præferendus sit digniori, ut in casu dictæ decisionis Oriolen. in qua datus fuit locus digniori Cantori

supra Sacristam, licet digniorem, ex notatis per Holtien. in cap. Indecorum, de stat. & qualiter cum aliis consensit per Menoc. in cons. 52. num. 99. lib. 1. ut per Seraph. ubi supra.

Sed Holt. hic numero 2. vers. Verum si subsisteret attendenda: dicit consuetudinem ut minor præferatur majori, vel posteriori antiquiori, esse irrationabilem, cap. Ad hoc, 89. dist. & sic impræcipabilem tanquam Ecclesie onerosam, c. 1. & ult. de consuet. nisi contingat ratione dignitatis, vel officij: & cum Holtien. consentiunt Ioan. Andr. num. 3. Collectar. in fin. Butr. numero 11. & Anchar. numero 1.

Et hæc ratio licet omnes quatuor Patriarchæ sint pares dignitate, tamen inter eos præferatur Constantinopolitanus etiam posteriori ordinatus, cap. Antiqua, de privil. secundum Ioan. Andr. & Anchar. ubi supra. Quem quidem ordinem inter Patriarchas renovavit Eugenius IV. in diffinitione Concilii Florentini, quæ habetur post sessionem vigesimam quintam, §. Renovantes.

Itaque ex mente Innocentij, cum quo alij transeunt, in precedentibus deferendis hoc ordine est procedendum, ut ille primo majori honore fungi debeat, qui majoris est dignitatis in Ecclesia; vel si non est ibi dignitas, qui majoris est ordinis; vel si sunt æquales ordine, ille, qui ordinatus est à majore; alioquin qui primò ordinatus est, nisi aliud sit de jure consuetudinario, vel privilegio. Hanc autem prioritatem temporis, & consuetudinem, seu observantiam in deferenda precedentia consuevit multoties attendere in casibus contingentibus etiam Sac. Congregatio Concilii.

Unde orta controversia precedentie inter Capitulum, Canonicos, & Priores, & Magistratum civitatis fuit dubitatum an eam Episcopus quantum appellacione remota componere possit vigore facultatis sibi Concilio tributa cap. 13. sess. 25. de regular. & dictum est ex hoc decreto non posse; tamen agendum cum Sanctissimo Sanctitas Sua dixit idem, quod Congregatio, casum hunc non comprehendit decreto Concilij, quia Concilium dicit inter ecclesiasticas personas: hic autem sunt faculares ex una parte. Et quod ad decisionem attinet scribendum Episcopo, ut faciat observari id, quod habentis ab anni viginti quatuor citra fuit solitum observari.

Rursus dolata ad S. Congregationem Concilii controversia de precedentia inter Dominicanos, Franciscanos, Augustinianos, & Carmelitanos, sum præsertim informationes, & repetitum, contrarietatem ita inolevisse, & observatum semper fuisse, ut ea Religio, quæ prius in loco habuit monasterium, illa præcedat; quam consuetudinem Sanctissimus iussit observari & nihil innovari; & secundum hoc postea edita fuit Constitutio ab eodè Gregorio XIII. incip. Expositis, Julij 1583. qua diffinitur quod inter Fratres Mendicantes, nec non inter Confraternitates Christi fidelium in processibus tam publicis quam privatis, si præcedere debeant, qui sunt in quasi possessione precedentie. Quod si de quasi possessione hujusmodi non consistit, inter Fratres quidè Mendicantes præcedere debeat: si, qui antiquiores in loco controversie: inter Confratres

verò inter se litigantes, qui prius Saccis usi sunt.

23 Ex facto QUÆSITUM est. An præcedentia sit ad iudicanda Capitulo ecclesiæ Valvensis, an verò Capitulo ecclesiæ Sulmonensis.

Cum de præcedentia diu litigatum esset inter Capitulum S. Pelini Valven. & Capitulum sancti Pamphili Sulmonen. tandem Gregor. XIII. iussit, ut causa huiusmodi ageretur in S. Congregatione Concilii, quæ postea consideratis diligenter scripturis tunc exhibitis, auditisque sæpius partium Procuratoribus, & Advocatis, & eorum allegationibus accurato studio perpenſis, die 6. Aprilis 1576. censuit ex his, quæ hæctenus in dictis scripturis deducta fuerunt, deberi, & ita deferendam, ad iudicandamque esse præcedentiam Capitulo Valven cui quidem decreto cum post multos annos Capitulum Sulmonense non acquiesceret: facta Congregatio tempore Cardinalis Matthæi perſicit in decretis, ac deinde sæpius dedit litteras ad Episcopum, ut in Synodo, in processionibus, ac aliis ejusmodi actibus Capitulo, & Canonicis Valven. primum locum assignaret, ut sæpius re ipsa factum est, præsertim in Synodis habitis anno 1590. & 1603. Quinimò cum ab aliquot annis Episcopum Synodum convocaturus petisset, ut in unaquaque Cathedrali ad vitandos tumultus liceret sibi Synodum celebrare, ita ut Capitulum & Clerus unius in alia non interesset: facta Congregatio abnuitt, deditque ad Episcopum litteras, ut Synodum celebraret, & præcedentiam Capitulo Valvensi tribueret.

24 Ex notis autem Cardinalis Alciati, quæ in libris sacre Congregationis leguntur, constat fuisse adjudicatam præcedentiam Capitulo Valvensi his præcipue fundamentis, videlicet, quia ecclesia S. Pelini de Valva olim in celebri Corfinii urbe constructa semper fuit Cathedralis, ut constat ex instrumentis, & scripturis exhibitis.

25 At verò ecclesia S. Pamphili de Sulmona erat Plebania diocesis Valvensis, ut apparuit ex Bulla Lucii III. anno 1283, & Honorii III. 1225. ubi describuntur ecclesiæ, & bona episcopatus Valvensis his verbis: (In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis) ecclesia videlicet S. Pelini, ubi sedes episcopalis habetur cum castello de victoria cum omnibus pertinentiis suis: plebem S. Pamphili de Sulmona cum omnibus suis pertinentiis. Nec non ex litteris colationis Canonici anno 1496. productis in Rota à Capitulo Sulmonensi, in quibus ecclesia S. Pamphili de Sulmona dicitur esse Valvensis diocesis, & litteræ diriguntur in forma dignum Episcopo Valvensi, quod etiam asseritur in litteris ejusdem Episcopi Valven. 1421. & 1561. & in manuscriptis pluribus bibliotheca Vaticana usque ad annum 1428.

Deinde quia nulla erectio ostensa fuit Episcopatus Sulmonensis Quinimò reditus fere omnes Episcopatus Valven. sunt in loco de Valva: ex Sulmona verò nulli propemodum fructus percipiuntur.

Ac demum quia anno 1539. Canonici Sulmonenses moverunt litem in Rota contra Episcopum Valvensem, quod Sulmo esset Episcopatus, & ab eo sumenda esset Episcopi denominatio. Et Mchedanus anno 1541. sententiam

rulit contra Canonicos Sulmonenses, quæ deinde transitum fecit iudicatum.

Concordiam verò anno 1238. initam inter Capitulum Valvensis, & Capitulum Sulmonense, quæ conventum fuit, ut deinceps unum esset Capitulum, una ecclesia Cathedralis, eaque Sulmonensis appellatur: facta Congregatio tunc censuit non obllare, quia Canonici non potuerunt transferre Cathedralē ecclesiam Sancti Pelini ad Plebaniam Sancti Pamphili, nec Capitula huiusmodi venire, cap. Et temporis qualitas, 7. quæst. 1. c. Sicut videtur de excessib. v. l. l. Auctoritas autem Papæ non intercessit, nec præsumitur intercessisse, quia concordia non fuit postea observata.

26 Advertit enim sacra Congregatio errore fuisse deceptum Blondum, qui in opere de illustrata Italia videtur sentire Sulmonam esse caput totius Episcopatus Valvensis: nam ecclesia S. Pelini est caput ejus Episcopatus, ut patet ex Bullis, & aliis scripturis supra relatis.

At nunc Sulmonenses exhibent alias scripturas, quibus prætendunt recedendum esse à decretis, & sibi adjudicandam præcedentiam.

27 Et primo quia Episcopatus Sulmonensis est antiquior Episcopatu Valvensi, cum habeatur memoria cujusdam Palladii Episcopi in Concilio habito sub Symmacho Papa. Cum tamen episcopatus Valvensis initium cepit anno 700. & sic plusquam ducentis annis post episcopatum Sulmonensem. Verum ad hoc potest responderi subscriptionem ex dicto Concilio desumptam non esse originale, & variam esse in diversis Codicibus, cum alicubi legatur, Sulmonensis. Nec constat ejus Ecclesiæ tunc temporis potuerit esse Episcopos, cum Ecclesia Sancti Pamphili de Sulmona constructa fuerit ducentis annis, & amplius post dictum Concilium, ut patet ex vita sancti Pamphili. Quod eo magis sit verisimile, quia ex scripturis supra adductis ostenditur ecclesiam S. Pamphili fuisse simplicem Plebaniam diocesis Valvensis. Sed quatenus vera esset subscriptio Episcopi Sulmontini, & significaret Episcopum Sulmonensem, extant tamen indicia status episcopatus Valvensis multo antiquioris, nam ex vita Sancti Pelini habemus post illius martyrium contigisse dedicationem ejus ecclesiæ, cuius dotem Imperium Romanum adscripsit totam adiacentem provinciam, quæ Valva est appellata. Unde subductis rationibus temporis ejus martyrii, atque obitus Iuliani Apostolice, sub cuius imperio pallus est, constat dictam ecclesiam fuisse adificatam anno circiter 325. atque ita 167. annis ante Concilium Romanum. Et quamvis in quadam tabula marmorea Ecclesiæ S. Pelini, & in vita Pamphili enuncietur Sanctus Pamphilius primus Episcopus Valvensis: tamen id forte factum fuit, vel sanctitatis ratione, vel quia qui historiam scripsit notitiam non habuit antiquioris Episcopi, præsertim quia in quinta Synodo habita anno 504. legitur interfuisse; Fortunatus Episcopus Valvensis, qui fuit longè ante Sanctum Pamphilius, quamvis in Codice Coloniz Agrippinæ impresso anno 1567. habeatur Fortunatus Episcopus Valvensis, qui forte fuit Valentis. Sed re vera an. 320. nec ex vita S. Pelini apparet in Ecclesia extitisse sexaginta tres

Canon.

Canonicos: neque est verisimile, ut ibi essent alij; Episcopo, & in sexta Synodo habita anno Domini 681. sub Agathone actione quarta in subscriptione sic legitur: Benedictus humilis Episcopus S. Ecclesiæ Valven. & est medius inter Episcopos Alten. & Albiganen.

Secundò Canonici Sulmonen. deducunt ecclesiam sancti Pamphili fuisse Cathedralē ex Bulla Leonis IX. 1054. in qua Pontifex confirmat Episcopo Valvensi ad episcopalem Sedem ecclesiæ S. Pelini, cum suis pertinentiis pariter ecclesiam sancti Pamphili cum cæteris ecclesiis.

29 Sed respondetur hinc potius probari solam ecclesiam sancti Pelini esse Cathedralē. Neque obstat adverbium, pariter, quia est positum respectu confirmationis, non respectu sedis Episcopalis. Et nihilominus hoc nihil faceret ad præcedentiam, cum primo loco Episcopus fuerit confirmatus ad ecclesiam sancti Pelini, gloss. in cap. Quorundam, in ver. Predicatores de elec. lib. 6. quam ibi Dominicus, & Franciscus sequuntur Item Abbas in cap. Sedes, de rescript. & in c. Aparitia, de preben.

Tertiò produnt litteras Episcopi Sicutulphi 1164. in quibus ipse vocat se Episcopum de episcopo S. Pelini, & Pamphili.

Sed Canonici Valvenses respondent eorum ecclesiam, quæ ab initio sancto Pelino fuit dedicata, postea suscepisse in Patronum S. Pamphili, quia fuit ejusdem ecclesiæ Episcopus, Ideoque deinde retinuisse utramque invocationem S. Pelini, & S. Pamphili, ita ut non mirum sit Episcopi nonnumquam se nuncupaverint de episcopo utriusque sancti. A hæc autem scripturæ, in quibus fit mentio de episcopo sancti Pamphili civitatis Sulmonæ non sunt in forma probante. Ac præsertim in dictis quoque scripturis primo loco in ordine recenseatur episcopium S. Pelini, deinde S. Pamphili.

Quartò exhibent Bullam Innocentii III. 1206. in qua committitur Canonici Sulmonensibus, ut aliquem ex eis mittant ad recipiendum Episcopum eis datum.

Verum respondetur hinc non inferri, ut ecclesia Sulmonen. esset Cathedralis, quia Episcopus datur omnibus diocesanis, & constituitur Prælati omnium ecclesiarum suæ diocesis, in quibus Prælati non reperitur, secundum Host. in cap. Cum contingat, de foro competentis, quem refert, & sequitur Oldrad. conf. 67. Questio talis est, vers. Et diximus in talibus, num. 3.

Et tales commissiones olim fieri consueverunt non solum Capitulo Cathedrali, sed etiam Canonicis, & Clero civitatis, vel diocesis; immo etiam secularibus Principibus, ut patet ex Regestis Apostolicis.

Quintò exhibent Bullam 1404. in qua Innocentius VII. donat mitram Canonicis Sulmonensibus ad usum ecclesiæ illorum.

Ad quod respondetur hanc donationem factam fuisse, ut Episcopus posset in dicta ecclesia Pontificalia exercere, non quod esset Cathedralis. Quod patet eo quod idem Pontifex erat oriundus Sulmon. & tamen in alia Bulla dicit Sulmonam esse Valven. diocesis.

Sextò exhibent scriptum, in quo Episcopus Valvensis anno 1350. dedit mandatum ad

Prosp. Fagn. in 2. part. primi Decretal.

piendam possessionem episcopatus in civitate Sulmonæ.

Ad Capitulum Valvense respondet id non fuisse factum in vim literarum Apostolicarum. Quinimò propugnare privilegibus Apostolicis, quæ sunt tantum de Ecclesia Valvensi, ac sententia Rotali.

30 Septimò deducunt validam esse unionem utriusque Episcopatus, & concordiam olim initam inter utrumque Capitulum; quia cum aliqua saltem in parte fuerit observata, præsumitur beneplacitum apostolicum.

Verum respondetur non probari huiusmodi observantiam saltem in substantialibus: nam in concordia primum transactum fuerat, ut deinceps esset una tantum Ecclesia, quæ diceretur Ecclesia Sulmonen. & unum Capitulum, quod Sulmonense appellatur.

Et tamen in iisdem scripturis, ex quibus Canonici Sulmonenses deducunt observantiam concordie, patet tam Ecclesiam, quam Capitulum fuisse appellatum Valvense, & Sulmonense; & ex juribus productis à Capitulo Valvensi apparet illas esse duas Ecclesias distinctas, quæ in hoc statu reperuntur; Itidem duo capitula, ac sub diversis nominibus: & quamvis nonnumquam promittitur fecerint nonnullos actus; id tamen contrigit quia ea negotia ad utrumque Capitulum pertinebant.

Deinde transactum fuerat, ut unicum esset sigillum cum duabus imaginibus, idest S. Pelini, & S. Pamphili continens in circuitu sigillum Capituli Sulmonen. Et tamen nullum tale sigillum exhibetur à Canonicis Sulmonensibus, & quo utuntur Canonici Valvenses est longe diversum.

Tertiò transactum fuit ut bona universa essent communia. Quod tamen observatum non fuisse idemmet Canonici Sulmonenses non dissimulant.

Quartò fuit transactum ut una esset dignitas Præposituræ utriusque Ecclesiæ: cuius tamen observantiam non probant scripturæ, & litteræ exhibitæ à Sulmonensibus; nam in illis hoc solum legitur; nempe N. Præpositus Valven. & Canonicus Sulmonen. quod tantum indicat Præpositum Ecclesiæ S. Pelini habuisse etiam Canonicatum in Ecclesia S. Pamphili.

Ac demum omnibus aliis levioribus transactum fuit ut peteret confirmatio transactionis à Sede Apostolica, quod similiter non constat factum fuisse.

31 Deinde respondetur quatenus hæc unio auctoritate postolica processisset, tamen cum facta fuerit æque principaliter, ut prætendunt Canonici Sulmonenses, quælibet ecclesia retinisset suas prærogativas, & præminentias, ut tradit in unionibus æque principalibus. Caccia lup. in tract. de Union. art. 8. sub numero 5. vers. Et huius modo: & late consulti Mandos. consil. 27. per totum. Unde etiam posita unionis validitate præcederet Ecclesia Valvensis quippe quæ prius erat Cathedralis, & caput totius Episcopatus.

Et hoc modo tollitur etiam fundamentum quod sumitur ex Bullis Innocentii VII. 1359. Clementis VII. 1529. & Pii V. 1571. in quibus hæc duæ Ecclesiæ enunciantur invicem unitæ; hic enim non sequitur quominus Ecclesia Valvensis retinuerit sua privilegia, & prærogativas

V v z Osta.